

DRUŽINSKI TEDNIK

Manj strašna noč je v črne zemlje krili, ko so pod svetlim soncem sužni dnovi.

Franc Prešeren

(Iz govora generala Lj. Stefanovića na koncertu v ljubljanski operi 9. marca, prirerjenem v proslavo 25-letnice ustanovitve prve proslavljalske divizije v Rusiji)

Leto XIII.

V Ljubljani, 13. marca 1941.

Štev. 11 (595)

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izjava ob četrtih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 35-52. — Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo, nefrankirani dopisi ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti za 2 din znak.

NAROČNINA

1/4 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, vsako leto 80 din. V Italiji na leto 40 lir, v Franciji 70 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolara. Drugod sorazmerno. — Na računino je plačati vnaprej.

GENE OGLOSOV

V tekstem delu: enostolpčna petlinna vrsta ali njen prostor (višina 2 mm in širina 65 mm) 7 din; v oglašnem delu 4 1/2 din. V dvostranem tisku cene po dogovoru. Načrt: beseda 2 din. Mali oglasi: beseda 1 din. Oglasi davke povsod še posebej. Pri večkratnem naročju popust.

Danes:

Bill Knudsen, šef ameriških orožarj

Moč in šibkost bliskovite vojne

(Gl. str. 9.)

V pričakovanju drugega dejanja

Roosevelt podpisal zakon o pomoči Angliji. — Entr'acte na Balkanu

V Ljubljani, 12. marca

Včeraj, 11. marca, so minila tri leta, odkar je Hitler vkorakal v Avstrijo. Takrat smo zapisali na tem mestu, da je 11. marec 1938. dokazal, da svetovne vojne ni dobila antanta, ampak Nemčija.

Včeraj, na dan natanko tri leta po prvi Hitlerjevi teritorialni zmagi, je predsednik Roosevelt podpisal zakon o neomejeni ameriški podpori demokratičnim državam.

Dva datuma, dva simbola. Včerajšnji Rooseveltov podpis je simbol iz dveh razlogov: prvi je pokazal, kako dolgo traja pri demokracijah, preden kaj »ukrenejo« — čeprav notem tisto, kar ukrenejo.

Drugič je včerajšnji datum simbol za primerjavo med obema svetovnimi vojnami, prejšnjo in sedanjo: v prejšnji vojni so Združene države stopile na plan šele tedaj, ko je bila antanta zaradi padanja vojne morale Francozov in zaradi podmorniške vojne skoraj že na koncu svojih sil, to pot pa prihaja ameriška pomoč v trenutku, ko se je Anglija po Wavellovih uspehih v Libiji in Vzhodni Afriki že dokaj opomogla od lanske katastrofe svoje zaveznice Francije in samozavestneje čaka na glavni nemški napad.

Jalovo bi bilo ugibati, ali bo ameriška pomoč prispela o pravem času — kakor trde Angleži in njihovi prijatelji — ali bo pa prepozna, kakor zagotavljajo Nemci in Italijani. Jalovo je zato, ker ne ti ne oni ne počejo pravih kvart in je za nas, ki smo daleč od središč prizadetih držav, še posebno težko, ločiti seme od plevele, to se pravi, resnico od propagande.

Za nas naj obstoje samo dejstva. Ena izmed takšnih dejstev je okoliščina, da Nemci še zmerom odlašajo svoj glavni napad na Anglijo. Ugibanje o tem, ali tega napada morda sploh ne bo, ne spada v okvir tega razmišljanja; dejstvo je, da lani, po katastrofi Francije, ko je bil trenutno najugodnejši, invazije ni bilo, ali se je pa nje poskus izjalovil; dejstvo je tudi, da invazije do včeraj, 11. marca, še zmerom ni bilo.

Tretje dejstvo je, da postajajo angleški letalski napadi na nemško celino čedalje srditejši. Iz tega bi se dalo sklepati, da Angležem danes manj primanjkuje letal, kakor jih jim je manjkalo lanske jeseni. Letalska pomoč Amerike naj bi bila torej, še preden je Roosevelt podpisal zakon o neomejeni pomoči Angliji, kolikor toliko izdatna.

Četrto dejstvo je vkorakanje nemških čet v Bolgarijo in ustvaritev druge, vzhodne nemške fronte. O pomenu tega dogodka za splošni vojni položaj smo na tem mestu že razpravljali; povedali smo, komu se nam zdi verjetnejše, da bo nova fronta na koncu koncev bolj koristila, komu manj. V okviru današnjega razglabljanja bi samo zapisali, da se je s pri-

Zimske vaje rdeče vojske. Zgoraj: sovjetski vojaki na terenskih vajah v uralskem gorovju. — Spodaj: ruski tanki pri taktičnih manevrih.

stopom Bolgarije k Nemčiji položaj Anglije na zahodu okrepi, ker se je nemški napad na britansko otočje iznova zavlekel — s tem se je pa spet povečala možnost, da ameriška pomoč Angliji le ne bo prepozna.

Suho in stvarno smo nanizali nekaj dejstev, kakor smo jih mogli izluščiti iz dostikrat protislovnih poročil naših in tujih dnevnikov. Izvajanje nadaljnjih sklepov iz gornjih dejstev pa prepuščamo bistrosti naših bralcev.

Vojaška zasedba Bolgarije je končana. Nemške čete stoje že na grški in turški mejah. Oziroma: *Grki in Turki: ...*

S tem je prvo dejanje balkanske drame odigrano. Prihoduje dni se začne drugo dejanje.

Vmes bo diplomatski entr'acte: nekatere jugovzhodne države bodo morale opredeliti svoje stališče. Turška vlada še ni odgovorila na predloge posebnega Hitlerjevega odposlanca, vsaj javno še ne. Verjetno je, da bo njen odgovor takšen, da bo v skladu z obveznostmi Turčije do njenih zaveznic in sosed, i z dejanskim položajem, nastalim z nemško zasedbo Bolgarije. To se pravi: Turčija bo posegla v vojno najbrže le tedaj, če bo sama ogrožena, obrambo Grčije pred nemškim napadom bi pa prepustila Grkom samim in njihovim zaveznikom Angležem. Verjetno je, da minister Eden in šef britanskega generalnega štaba John Dill nista v Ankari drugega od Turčije niti zahtevala.

Vzhodni del Grčije, t. j. tisti, ki ga Bolgari zahtevajo od Grčije, se dá namreč le težko braniti. Zato bi tod Turki, če bi hoteli priti Grkom na pomoč, ne imeli lahkega stališča: tvegati bi, da jih Nemci docela odrežejo od ostale Turčije — s tem pa Grkom ne samo ne bi nič koristili, ampak bi jim celo škodovali, ker bi se levo krilo nemških armad hitro odkrilo turškega pritiska.

Zato se ne zdi neverjetno, da bi bil prvi prizor drugega dejanja balkanske drame — napada Nemcev na Grčijo — umik Grkov na dobro utrjene in od narave kakor nalašč za obrambo ustvarjene postojanke ob reki Strumi. Pogoj za uspešnost grške defenzive na tej črti je pa nevtralnost

O vsem tem je moralo biti govora na sestankih in konferencah med Ede-

nom in Dillom na eni strani in Turki in Grki na drugi strani. Iz okoliščin, da Grki kljub nemški zasedbi Bolgarije in novi nevarnosti, ki iz tega izvirajo, slej ko prej odklanjajo pobotanje z Italijo in Nemčijo, bi se dalo sklepati, da so dobili od Angležev zelo tehtna zagotovila o njihovi pomoči.

Kakšna bo ta pomoč? Nedvomno bo morala obsegati ne samo vojni material, ampak tudi izdaten kontingent čet; samo z lastnim vojaštvom Grki pač ne morejo biti kos i Italijanom i Nemcem. Ker so pa Grki zelo realni

Po vkorakanju Nemcev v Bolgarijo

Švicarski list o politični in vojni zgodovini bolgarske države

Švicarski list »Bäcker Nachrichten« je pri obel 7. t. m. zanimiv uvodnik o zgodovini Bolgarije in o njeni zunanji politiki. Čeprav se z vsemi avtorjevimi izjavami ne moremo strinjati, je članek na splošno vendarle tako informativen, da bi hoteli tudi naše bralce seznaniti z njim.

Anglija je pretrgala diplomatske stike z Bolgarijo. Formalno to še ni vojna napoved. Toda o tem, da je dežela zdaj stopila v neposredni uvodni stadij vojne, se v Sofiji pač ne bodo vdajali iluzijam. Kdor da svoje ozemlje vojskujoči se stranki brez protibrambe na razpolago, izgubi svojo nevtralnost in ima od nasprotne stranke pričakovati sovražna dejanja.

Bolgarija je s svojo odločitvijo na-

ljudje — saj slove za najboljše trgovce v vsej Evropi — se tega tudi dobro zavedajo. Iz tega bi sledil sklep: Angleži so logično morali Grkom objavit vojaško pomoč in tudi dokazati, da so zmožni obljubo izpolniti.

Drugo sta seveda vprašanji, kako (ali bolje: odkod) bodo Angleži prihiteli Grkom na pomoč, če jih Nemci napadejo, in v katerem času.

Wavellova armada v Libiji že lep čas počiva. Med njo in italijansko vojsko maršala Grazianija se razteza svojih 800 km širok puščavski pas. S te strani torej Angležem še lep čas ne grozi velika nevarnost. Torej izključeno, da bi bil Wavellova del svojih armad že prepešal drugam. Kam?

Ondaj smo brali vest, da so Angleži zasedli Lemnos, grški otok pred Dardanelami, oddaljen le 150 km od izliva Strume. Novico so sicer takoj domantirali, a zato še ni treba, da bi bila neresnična. Toda v Egejskem morju je še cela plejada večjih in manjših grških otokov, in vsi so Angležem na razpolago.

Vprašanje, na katero utegnejo že prihodnji dnevi prinesiti odgovor.

Observer.

redila izjemo, kar se tiče politike balkanskih držav v novi evropski vojni. Tendence te politike je bila ostati to pot ob strani, v modrem spominu na strahotne preizkušnje, ki so jih prav te države doživele s soudeležbo v svetovni vojni, in v tistem upanju, da bodo imele kaj koristit od dobav blaga vojskujočim se strankam.

Romunija in Grčija sta neprosto-voljno zapustili balkanski nevtralnostni koncern. Zdaj jima sledi še Bolgarija, na videz prostovoljno. Saj ne vemo, kaj bodo po vojni razkrile publikacije iz diplomatskih arhivov o večjem ali manjšem pritisku, pod katerim je stala bolgarska vlada v zadnjih tednih. Naj že bo kakor koli, odločitev Bolgarije bomo še najlažje razumeli, če maio pogledamo v zgodovino te dežele.

Srečna ni bila zgodovina Bolgarov nikoli. Narod je mešanec slovanske veje, ki je proti koncu preseljevanja narodov obljudila deželo, in nekega turškega plemena, ki je podjarmilo te Slované ob koncu sedmega stoletja po Kr. Kljub vojaškemu porazu so pa jezikovno zmagali Slovani.

V srednjem veku so se Bolgari, že takrat dobri vojak, z menjajočo se srečo borili proti Bizancu. Cesar Bazilios II. si je s svojimi krvavimi zmagami nad njimi (v začetku drugega tisočletja) pridobil priimek »ubijalca Bolgarov« (Bulgaroktonos). Nekaj časa so pa bili Bolgari najmočnejša balkanska država. Pod carjem Ivanom »Arenom II. (1218—41) je njihova država obsegala vso Makedonijo in Albanijo. Stehni balkanski narod ima v svoji zgodovini takšne slavne epizode in zato še danes vsakoteri med njimi misli, da sme imeti zgodovinske zahteve daleč preko svojih mej.

Pri križarjih, ki so krenili na Jutrovo čez Bolgarijo, ali so si pa nazaj grede morali izbrati to pot, so se Bolgari zelo osvovali. Zato je bougre, nastalo iz Bolgara, še danes skoraj najsurovejša francoska psovka in kletvica. Vendar je verjetno, da se tudi križarji sami niso Bolgarom posebno priljubili.

Nadaljevanje na 9. strani

Plastičen zemljevid južnega Balkana sromejo Jugoslavije, Bolgarije in Grčije.

DONT TELL AUNT & UNCLE

V Združenih državah vidiš vsepovsod lepake proti volnom, kakršnega kaže gornja slika. Tekst pomeni v slovenščini: »Ne govori teti ne stricu ne sestrici Jani, prav posebno pa ne dekletu.«

Ob prezgodnjem grobu

G. Huga Kerna, glavnega urednika našega lista, je zadeli hudi udarci: 7. t. m. mu je umrl Malček. Mi vsi iz uredništva in uprave, ki nismo ljubkega fantka poznali samo iz očetočvega članka v lanskem božičnem Tedniku, še posebno živo občutimo, kako bolesta mora biti vrzel, ki jo je usoda zasekala v družini našega šefa in tovariša. Naj bi ji naše iskreno sočustvovanje dalo vsaj drobec utehe v teh težkih dneh!

DRUŽINSKI TEDNIK

Ljubljančani se prebujajo

Ljubljana, marca.

Komaj teden dni je, odkar se je v Ljubljani naselila pomlad, in že so se sicer hladni in mlrni Ljubljančani prebudili iz zimskega spanja. Ulice, vso zimo skoraj prazne, so spet oživele od sprehajalcev, še bolj pa — kolesarjev. Po pravici povedano, se mi zdi, da ima letos Ljubljana spet nekaj sto novih pristašev kolesarskega športa. Dan za dnem namreč opazim na cestah mična rumenkasta kola, ki se svetlikajo v prvem pomladnem soncu, kakor da bi vsem hotela povedati, da so nova. Prav gotovo bo imel še letos vsak Ljubljančan svoje kolo in bo s tem Ljubljana postavila nov svojevrsten rekord, ki ga ne bo moglo prekositi nobeno drugo mesto.

Pa nikar ne mislite, da se samo mlada Ljubljana veseli pomladi. Tudi stare ljubljanske korenine na novo poganjajo. Ko sem v nedeljo prehitel na sprehajališču dve starejši dami, sem slišal tale pogovor: »Gospa, ali ne bi šli prihodnjo nedeljo k Rogovcu?« — je dejala ena izmed njih. »O, prav rada,« ji je v neprikriveno vneto odgovorila druga. »Veste,« je nekoliko skrivnostno pristavila prva, »seboj bova vzeli tudi kakšno stekleničko, da ga bova še domov nesli, ko imajo tako dobrega.« Videti je bilo, da je dami čisto prevzela pomladanska žeja.

Pa tudi najmlajši Ljubljančani, ki zdaj prvič okušajo opojno ljubljansko pomlad, so že priukali na sonce. Sicer ne sami, ker so njih nočice še prešibke, pač pa so jih pripeljele njihove mamice. Če pridete po kosilu v ljubljanski Tivoli, se kar ne morete načuditi, koliko prirastka je »zraslo« to zimo. Vse poti in stezice so polne samih mičnih vozičkov, v katerih veselo mahajo otroške ročice. Zdi se, da so tudi ti vozički narejeni v vojnem duhu. Kar pogledate jih: eden je bolj podoben tanku kakor drugi. Mislim, da je ime »otroški voziček« zanje že čisto zastarelo in neumestno, odlej jim bomo kmalu malo rekli »tanki« ali »oklepni avtomobili«.

Vsako leto oznanja pomlad v Ljubljani tudi tako imenovani »martinček«. Morda ne veste, kdo so to? Pridite opoldne na Aleksandrovo in pogledite vogal ob palači Trboveljske premogovne družbe. Skoraj ne dobite prostora, toliko »martinčkov« se greje ob zidu. To so študentje in študentke, ki si po »nopolnem« študiju hlade svoje trudne glave in grejejo od zime premle ude.

Sploh je v Ljubljani zdajle spomladi zelo veselo. Škoda le, da se ljubljanska zgodnja pomlad preveč strogo drži pregovora:

»Če marec z glavo ne zmaje, pa z repom pomiga.«

N. K.

Politični tednik

Predsednik vlade Dragiša Cvetković in podpredsednik vlade dr. Maček sta dala pretekli teden časnikiarjem važno izjavo v zvezi z različnimi vzemirjivimi vestmi, ki jih tuja propagandna šir v zvezi z našo državo. Izjavila sta: »Naki poklicani čimisti budno in skrbno spremljajo sedanje dogodke ter jih pravilno ocenjujejo. Pri odločanju o teh dogodkih imajo zmerom pred očmi naše narodne in državne koristi: neodvisnost in nedotakljivost države.« Ta izjava je zbudila veliko pozornost in odobravanje po vsej državi, pa tudi v tujini. Na vprašanje tujih časnikarjev v Berlinu, ali je Nemčija začela kakšno diplomatsko akcijo v Beogradu, je zastopnik nemškega zunanjega ministrstva izjavil, da odličnemu diplomatskemu razmerju med Berlinom in Beogradom ni treba ničesar dodajati. Beograjsko »Vreme« poudarja, da izjava naših dveh državnikov jasno podčrtava stalnice naše države, kar je nedvomno povoljno vplivalo na razpoloženje v državi. V londonskih krogih so izjavo sprejeli kot izjavo državnikov, ki realno pojmujejo razvoj položaja in ostanejo dosledni politiki, ki jo je Jugoslavija vodila do sedaj in ki stremlja za tem, da ostane država znanj vojne in da zagotovi njeno neodtak-

Najmlajša jugoslovanska zakonca sta dobila sina

Oče in mati štejeta skupaj samo sedem in dvajset let

Tetovo, marca.

Najmlajša zakonca v Jugoslaviji sta nedvomno cigana Ramadan Jusufović in njegova žena Ilmija, roj. Ismailovićeva, ki štejeta skupaj komaj 27 let. Te dni sta mlada zakonca že dobila naraščaj — krepkega dečka. Dogodek je zbudil po vsej tetovski okolici veliko pozornost; starši obeh zakoncev so rojstvu svojega vnuka na čast priredili velike pojedine, na katere so povabili cigane od blizu in daleč.

Tetovski ciganski kovač Kuze Jusufović je lani oženil komaj dvanajletnega sina Ramadana s trinajletno Ilmijo, hčerjo cigana Salija Ismailovića iz Tetovega. Svatba mladega para je bila ena izmed največjih in najdaljših, kar jih pominja Tetovčani. Povabljeni so bili nanjo vsi cigani iz Tetovega. Skopila in gostivara. Svatje so neprestano rajali celih pet dni in pet noči. Plesali, pili in jedli so kar po ulicah. Vsi so hoteli poroko naj-

mlajšega ciganskega para dostojno počastiti in piti na njuno zdravje. Na poroko so prišle tudi najbolj znane ciganske »zvezde«, kakor Fatima in Ajša, katerih ples je znan daleč naokoli.

Ramadan še danes s smehom na ustnicah vsakomur rad pove, kako je bilo na njegovi poroki in kako je do poroke sploh prišlo.

Ramadanovi starši so bili dobri prijatelji Ilmijinih staršev. Nekega dne je Ilmijin oče Salija predlagal Ramadanovemu očetu, naj svoje dolgoletno prijateljstvo kronata s poroko Ramadana in Ilmije. Ker tudi Ramadanovi ni imel nič proti tej poroki, sta drug drugemu stisnila roki in pogodba je bila sklenjena.

Med obema očetoma bi bilo sicer pozneje skoro prišlo do spora zaradi odkupnine Ilmije, in ni dosti manjkalo, da nista svojega sklepa glede poroke preklicala. Naposled sta se pa le omedlila in Ilmijin oče se je zado-

voljil s 3000 dinarji, ki mu jih je Ramadanov oče dal za hčer.

Ko je oče prišel domov in hotel svojemu sinu povedati radostno vest, se je Ramadan igral na dvorišču s svojimi tovariši. Ko mu je oče sporočil novico, mu je postalo skoro tesno pri srcu. Ločitev od igral in otroških iger, prav tako pa tudi od svojih tovarišev, se mu je na mah zazdela silno težka. Kmalu se je pa v svojo vlogo ženina popolnoma vživel in se vedel, kakor se odraslemu možu spodobi.

Odtadaj je minulo dobro leto in Ramadan je postal srečen oče. Starši obeh zakoncev so kakor na dan njune poroke priredili veliko svečanost in povabili znance od blizu in daleč. Spet so cigani plesali in igrali nekaj dni in noči, tokrat na zdravje najmlajšega očeta in matere. Če danes vprašate Ramadana, kako se počuti v svojem zakonu, posebno pa še v vlogi mladega očeta, se bo odrezal: »Živi se po cigansko, siromakšno...«

ljivost in neodvisnost. Ugoden odmev je imela izjava tudi v madžarskih in bolgarskih krogih.

Glavni odbor Zveze kmetijskih zbornic je imel pretekli teden v Beogradu sejo, ki so se je udeležili zastopniki vseh sedmih kmetijskih zbornic v Jugoslaviji in nekateri ministri. Kmetijski minister dr. Čubrilo je v obširnem govoru poudaril, da je povečanje kmetijskih pridelkov ena naših prvih nalog. V ta namen je bil tudi proračun kmetijskega ministrstva povečan za 240 milijonov dinarjev, ki se bodo uporabili za izvedbo načrta. Kmetijske zbornice morajo pa pri tem sodelovati. Po izčrpnih razpravi so zborovali sprejeli obširno resolucijo, ki obsega 8 točk in določa, kako naj se produkcija kmetijstva poveča.

Na zborovanju zagrebških prosvetnih društev je govoril nadškof dr. Sarič, ki je svoj govor končal z besedami: »Srbi in Slovenci naj bodo ponosni, da so Srbi in Slovenci, kakor smo tudi Hrvatje ponosni, da smo Hrvatje. Dosegli smo se še zmerom zbrali v slogi in se bomo tudi v bodoče. Iz treh konopcjev spredene vrvi ni mogoče tako hitro pretrgati in mi smo vrv iz treh konopcjev.«

Podpredsednik HSS inž. Avgust Košutić je na posebno vabilo ravnatelja dunajskega velešola kot zastopnik dr. Mačka odpotoval na Dunaj.

Nov zakon o državnem računovodstvu so objavile »Službene novine« pretekli teden. Državno računovodstvo bo odslej na popolnoma novi podlagi. Proračunsko leto bo odslej trajalo od 1. januarja do 31. decembra. O pomenu novega zakona je govoril po radiu pomočnik finančnega ministra dr. Milan Horvatić.

Prvi vojaški koncert za jugoslovansko vojsko v opernem gledališču v Ljubljani v nedeljo, 9. t. m. je izzevel v močeno manifestacijo naše ljubezni do domovine, svobode in miru. Bil je manifestacija povezanosti našega ljudstva in vojske. Na prireditvi, ki se je udeležil tudi minister dr. Kulovec, je imel odločen domoljubni nagovor zastopnik vojnega ministra general Ljubomir Stefanović. V začetku svojega govora se je spominjal prvih jugoslovanskih prostovoljskih čet v Debruzzi, ki jih je dala skoraj polovica svoje življenje za našo svobodo. In prav te žrtve naj nam bodo zgled, kako je treba čuvati in braniti svojo domovino. Čeprav smo majhen narod, ni niti en narod v Evropi večji od nas po ljubezni do rodne grude in do njene svobode. To je največja moč naše vojske. Za nas ni žrtve, ki je ne bi sprejeli, če gre za našo svobodo in pravico na naši zemlji. General Stefanović je svoj govor končal z vzklikom: »Vel. kralju.«

Seja poslovnega odbora hrvatskega katoliškega episkopata je bila pretekli teden v Zagrebu. Predsedoval ji je

naš škof dr. Stepinac, udeležili so se je pa tudi škofje iz Sarajeva, Splita, Senja, Hvara in Djakova.

Blagovno tarifo je železniška uprava povišala za 10%, kakor so sklenili na plenarnem tarifnem odboru v Beogradu pretekli teden. Seji je predsedoval pomočnik prometnega ministra dr. Terček, delno pa minister dr. Beslic sam. Na seji tarifnega odbora je podal obširen referat tajnik ljubljanske trgovske zbornice g. Mohorič, v katerem je poudaril, da je s povišanjem tarife najbolj prizadeta dravska banovina. Ker surovine uvažajo iz zelo oddaljenih krajev, s tem se zmanjšuje njena konkurenčna moč. Povišanje blagovnih tarif bo imelo za posledico podražitev

Telefonski promet z Moskvo je dovolil minister ptt. vsem mestom v Jugoslaviji, in sicer preko Beograda in Budimpešte. Dovoljene so vse vrste razgovorov, ki jih dovoljuje mednarodni pravilnik. Enota razgovora stane 13,7 zlatih frankov.

Novi japonski poslanik na našem dvoru Totitaka Okubo je prišel v četrtek, 6. t. v Beograd, da bi izročil svoje poverilnice Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu.

»Neues Wiener Tagblatt« je v svoji številki z dne 4. t. m. na 20 strani obsegajoči prilogi priobčil članke pod skupnim naslovom »Soeada Jugoslavija«. Na uvodnem mestu je izjava našega trgovskega ministra dr. Andrića, druge članke so pa prispevali nemški strokovnjaki, poznavalci naših razmer, ali pa naši strokovnjaki, med drugimi beograjski župan Jevrem Tomić, ki je prispeval članek o »Beogradu, modernem velešolu«. Priloga je posvečena našemu gospodarstvu in napredku na različnih področjih. Dunajski list je s tem dosti pripomagal k boljšemu poznavanju naših razmer v Nemčiji.

Za novega predsednika glavne združene zveze so namesto pokojnega dr. Korosca soglasno izvolili predsednika vlade dr. Cvetkovića, za podpredsednika pa ministra dr. Kulveca in nekatere druge. Predsednik vlade je imel ob tej priložnosti govor o nalogah in ciljih združništva.

Angelski zunanji minister Anthony Eden in šef generalnega štaba John Dill sta pretekli teden končala svoje razgovore z grškimi državni in Atenah. Razgovori so potekali v obsejstransko zadovoljstvo, kakor potrjujejo vesti iz obeh držav. Angleška državna štapa sta se vrnila v Kairo, kjer bosta z generalom Wavelom še enkrat proučila položaj.

Seja poslovnega odbora hrvatskega katoliškega episkopata je bila pretekli teden v Zagrebu. Predsedoval ji je

naš škof dr. Stepinac, udeležili so se je pa tudi škofje iz Sarajeva, Splita, Senja, Hvara in Djakova.

Blagovno tarifo je železniška uprava povišala za 10%, kakor so sklenili na plenarnem tarifnem odboru v Beogradu pretekli teden. Seji je predsedoval pomočnik prometnega ministra dr. Terček, delno pa minister dr. Beslic sam. Na seji tarifnega odbora je podal obširen referat tajnik ljubljanske trgovske zbornice g. Mohorič, v katerem je poudaril, da je s povišanjem tarife najbolj prizadeta dravska banovina. Ker surovine uvažajo iz zelo oddaljenih krajev, s tem se zmanjšuje njena konkurenčna moč. Povišanje blagovnih tarif bo imelo za posledico podražitev

Rooseveltov zakon je sprejel ameriški senat s 60 proti 31 glasovom. Odlučina senata ameriškega senata je trajala 11 ur. Na programu je bilo dosti dopolnilnih predlogov izolacionistov, ki so pa skoraj vsi propadli. Ker je senat nekatere dodatne predloge je sprejel, so zakonski osnutek vrnil re-prezentanci zbornici. V sredo dopoldne je Roosevelt zakon podpisal in s tem bo stopil takoj v veljavo. V Ameriki je pripravljenega dosti vojnega materiala, ki ga bodo že prihodnji teden poslali Angliji. Po Rooseveltovi odlučitvi bo pa tudi vse ameriško gospodarstvo na razpolago Angliji, kjer je sklep ameriškega senata zbudil razumljivo zadovoljstvo.

Maršal Göring je pretekli teden prišel na Dunaj, kjer se je sestel z vodjo Romunije, generalom Antonescu, in zastopniki nekaterih romunskih ministrstev. Razgovorom v dvorcu Belvedere je prisostvoval tudi nemški letalski ataše v Bukarešti, polkovnik Garstenberg. Sodijo, da so na Dunaju razpravljali o obrambi Romunije. Tako po razgovorih se je general Antonescu vrnil v Bukarešto.

Angelski zunanji minister Anthony Eden in šef generalnega štaba John Dill sta pretekli teden končala svoje razgovore z grškimi državni in Atenah. Razgovori so potekali v obsejstransko zadovoljstvo, kakor potrjujejo vesti iz obeh držav. Angleška državna štapa sta se vrnila v Kairo, kjer bosta z generalom Wavelom še enkrat proučila položaj.

Nemški propagandni minister dr. Goebbels je del berlinskemu dopisniku italijanskega lista »Corriere della Sera« nekaj izjav o nemškem vojskovanju in njegovem cilju. Poudaril je, da sovražnik se približno ne pozna nemške moči. Nemčija ima takšno letalstvo kakor nobena druga velika, a v danem trenutku ne bo zmagala odločilo samo letalstvo, temveč tudi kopenska vojska in mornarica. Nemčija in Italija ne ogrožata nobene države, temveč želita ustvariti v Evropi gospodarsko sodelovanje, ki bi dovedlo do splošnega blaginje. To bi bila skupnost svobodnih in neodvisnih narodov, narodov s skupnim idealom.

Polkovnik Donovan, Rooseveltov osebni zaupnik, ki že nekaj časa potuje po evropskih prestolnicah, je dopisniku newyorškega lista »International News« izjavil, da je temeljito prestudiral položaj v Evropi in prišel do zaključka, da hočejo Nemci po vsaki ceni Anglijo popolnoma uničiti. Meni pa, da si ne bodo upali tvegati vdora na britanski otok tako dolgo, dokler ne bodo imeli 90 odstotkov gotovosti, da bodo zmagali. Te gotovosti pa ne bodo imeli vse do tedaj, dokler bo imela Anglija vojno mornarico in trgovinsko brodovje.

Nemci so prepeljali v Tripolitano 100.000 vojakov in okrog tisoč tankov, kakor zatrjujejo v ameriških diplomatskih krogih. V kratkem pa nameravajo v italijansko Afriko poslati še več svojega vojaštva. Zato v Ameriki domnevajo, da najbrže Nemci pripravljajo ofenzivo proti vzhodu. V londonskih diplomatskih krogih pa menijo, da so Nemci poslali nekaj svojega vojaštva tudi v francoski Maroko.

Turčija je zadnji teden v ospredju zanimanja. Pretekli teden je zasedel parlament, pred katerim so prebrali Hitlerjevo poslanico turškemu prezidentu. Vsebinske poslanice se ni zna, na, pač pa nekateri domnevajo, da obsega v glavnem dveje: da bi Turčija sklenila z Nemčijo nenapadno pogodbo in da bi posredovala za mir med Grčijo in Italijo. Pri čemer bi skupaj z obema državama ost prevela nekatera jamstva. Iz Sofije prihajajo glasovi, da so iz Turčije le-talom že odpisali v Nemčijo odgovor, ki je baje pozitiven. Neutrlni opazovalci so vseskozi zadnje dni opazili v Turčiji preobrat javnega mnenja. Nekateri celo domnevajo, da sta se Turčija in Anglija sporazumeli, da bo Turčija za nekaj časa stopila v ozadje, ker je potrebno, da kolikor mogoče dolgo ostane zunaj vojne. To je tudi v interesu Anglije, ki ima v Turčiji važno oporo.

Položaj na bojiščih se pretekli teden ni dosti izpremenil, vendar so zlasti Angliji skupaj v Abesinci zabeležili nekaj krajevnih uspehov. Prodrli so daleč v notranjost Abesinije in so zdaj samo še 250 kilometrov oddaljeni od Addis Abebe. Prav tako so napredovali v Eritreji. Zasedli so nekatere važne postojanke. Na zahodnem bojišču so se vrstili letalski napadi: nemški na angleško ozemlje, zlasti na London (po nekaterih poročilih je pretekli teden doživel 500. alarm), in druga mesta; angleški pa na nemško vojaško oporišča in industrijska središča. V Albaniji se biljejo odločilni boji za Tepeleni, ki je do sedaj še v italijanskih rokah. Grške čete so presle v ofenzivo in skušajo to važno postojanko Italijanom iztrgati.

Kljub temu, da Grki niso dosegli večjih krajevnih uspehov, pa poredajo o zaletju več italijanskih vojakov in uplenitvi orožja. Izvršili so se tudi angleški letalski napadi na italijanska oporišča. Angleži na Malto so pa pretekli teden doživeli enega najhujših letalskih napadov. Nemski sturmoglavci so se pojavili na italijanskem Dodekanezu.

Spor med Siamom in Francosko Indokinom je z japonskim posredovanjem poravnani. Zastopnika obeh vlad sta na konferenci v Tokiu pristala na japonske predloge in tako so pogajanja zaključena. Te dni bodo podpisali mir.

Nemški propagandni minister dr. Goebbels je del berlinskemu dopisniku italijanskega lista »Corriere della Sera« nekaj izjav o nemškem vojskovanju in njegovem cilju. Poudaril je, da sovražnik se približno ne pozna nemške moči. Nemčija ima takšno letalstvo kakor nobena druga velika, a v danem trenutku ne bo zmagala odločilo samo letalstvo, temveč tudi kopenska vojska in mornarica. Nemčija in Italija ne ogrožata nobene države, temveč želita ustvariti v Evropi gospodarsko sodelovanje, ki bi dovedlo do splošnega blaginje. To bi bila skupnost svobodnih in neodvisnih narodov, narodov s skupnim idealom.

mlada leta so ostala v tem hipu pred menoj in kar smilili se mi je lovski tolovaj. Spomnil sem se vsega strahu, ki sem ga kot ribič preživel, tih sem se opajal v njem in končno zaključil. Dvoje prepletenih oči je pogledalo iz grma in se uprlo vame. Jaz pa sem se gori na bregu razopiril kot da sem njega dni vsako ribico potegnil iz vode z ribiško izkaznico. Lastnik ribolova bi se prav gotovo tako ne napihnil.

»Kaj pa vi?«, se zaderem nanj kot kmečki župan nad revno vdovo.

»E, e, kopljem se, gospode, je začela iz grma tista ribja smrt, da se mi je močno zasmilila.

»Taki povesti pa mi ne verjamemo radi, se zaderem nanj zviška kot sodnik na starega tatu, ki mu obeta, da ne bo več kradel.

To je slaba vest: bil je doiglan, košen korenjak v najboljših letih, na kako zeganjsko soboto bi me na vasi lahko z eno roko tako upihnil, da bi do sodnega dne pobiral kosti svojega rojstva — zdaj pa je stal prav klavirno v vodi, s povešenimi rokami, brez giba. Vidi upi so mu splavali po vodi in videti je bilo, da je odnesel prvi val, ki je bil komaj pol pedne visok.

Prepuštil sem ga lastnim dvomom in strahu ter se odmahnil kakor tisti, ki ima v žepu svo pravico, moči in denar.

Ko sem stopal dalje ob vodi, sem se na tistem smejal in videl sem, da sem sicer dobro zalagal strogost, a paragrafi podloženo, vendar pa da bi ne mogel biti surov z nobenim človekom pod soncem. V naprej bi se mu oparivil, če bi ga moral kaznovati in se bi ugaljal, da ga ne bi prevzel.

Listek »Družinskega tednika«

RIBJA ZGODBA

Napisal Franc Lipah

Iz svojih mladih let se najraje spominjam iztikanja ob vodi in po rečnem dnu in bregovih. Vsak dan je bilo kaj novega in zanimivega.

Vendar moram priznati, da me je ribolov najbolj zanimal. Začel sem s piškurji in kaplji, pozneje sem to panno narodnega gospodarstva že toliko razširil, da se je med plenom našel že kak lep kalinč (belica), platnica in marsikatera šuka. Šuka smo lovili na medene zanke in ko sem to pozneje pravil nekemu dolenskem ribiču, je zameval z glavo in ni hotel verjeti v te zanke. Imeli smo različne svilače in priprave, samo — bog po-magaj! — lovskega dovoljenja ne. Ribičkih paznikov — ki so v mladosti istakali brez kart lovili kot mi — in otrokrov nismo radi srečavali. Pravi-vo, da se cigani z otroci ne žele od blizu videti pa vendar vedno po njih sprašujejo. To je slaba vest. Kamdar sem srečal na cesti otroka, sem postal rdeč in škilil sem izpod čela, če me bo opazil ali celo zagrabil.

Toda vse pride na dan in stari grehi prilezejo na svetlo kot dečevnice ob slabem vremenu.

Pred nekaj leti sem bil povabljen na večerjo k znanemu ljubljanskemu zdravniku in ribiču. V družbi je bil navzad tudi upokojeni državni tožilec. Ko je bilo govora o slovenski drami, me zdravnik ošine hudomušno z očmi in reče:

»Ti si začel svojo gledališko kariero s tem, da si meni riba kradel.«

To pa še moram reči, da bi bil v tem trenutku rajši v ljudski kuhinji na večerji. Vendar si hitro opomrem in se začnem izgovarjati, da je bil celo Shakespeare v mladosti kaznovan radi lovske kraje, ker so ga pač zasacili. Moje ribokraje ni jemati dobesedno, kar pod paragraf, saj je bila bolj mladostno športnega mačaja. Res pa je, da se me je v nedolžni mladosti marsikatera riba prišla, prijazno skočila k meni na suho in zelo tiho z menoj domov šla. Kaj pa je hoteli?

Zato moram — po tolikih letih priznati, da omenjeni zdravnik in ribič ni izrekel nič takega, da bi ga šel lahko tožiti. Tega bi sibi nikoli ne priporočal, kaj hočeš, ljuba duša, je že tako! Toda pustimo mladostne spomine, sleherni med vami jih ima!

Z ribami pa sem se pozneje že pečal, se zanje zanimal in jih opazoval v vodi, kako jim kaj tekne. To mojo slabost je opazila kramarica na deželi, kjer sem bil na počitnicah. Kaj bi dolgo pravil! Povabila me je, naj pridem prihodnji večer na suha. Vprašam jo, kje ga bo dobila in od kdaj njen moč ribari. Da ni to meni prav nič mar in da naj gotovo pride, če bi ga rad pokumil, mi je odgovorila kratko. Ljudskih običajev ne kaže za-nemarjati, si mislim in obljubim pri-

Drugo popoldne se kopljem v reki, malo za ribami oprezujem in jim mečem komarje, ki so bili zelo ješči, ko je kazalo na dež. Pili so mi kri po mili volji, posebno, ko sem malo zadremal tako da se mi je sanjalo, da sem na davkariji. Začel sem jih loviti in nedolžne ribice so se poganjale za njimi. Meni pa je brnel po glavi Hamletov stavek:

»Mogoče, da kdo ribari s črvom, ki je jedel kralja.«

Krmil sem jih torej z lastno krvjo. Lahko bi pozneje slučajno jedel ribo, ki je pojedla takega komarja. Seveda le v primeru, če bi potem še živel in ne končala tako kot tisti pes v Dalma-ciji, ki me je pred leti oklal, potem pa čez dva dni klavirno poginil. Zlobni jeziki so trdili, da se je iztegnil radi zastrupljenja.

Pri teh ribogojkih premišljevanjih se spominim kramarice in njenega sulca. Sonce se je že precej nagibalo, vode mi je bilo že dovolj, komarjev še bolj, zato skočim v obloko in jo mahnem proti krcmi. Steza v travi ob vodi mi je bila pravi prijetna. Voda je življenje, si mislim, večno mlada, nemirna, nikoli enaka. Čudno je le, da jo kramarji bolj cenijo kot pivo!

Tedaj počim nekaj v grmu pod mano v vodi kakor prelomljena veja. Pogledam tja in kar sree mi je zastalo:

Neki preklani rogovilec je otipaval z dolgimi rokami med koreninami in rušami, kje bi kaj živega zatipal.

O, ti moj ljubi bog! Ribji tat je bil, natanko tak, kot ga lovski zakon predvideval. Ribji tat, ti posebjena slika moje mladosti! Nedolžna poezija, preganjanja in zasledovanja! Vsa moja

OKVIRJI

SLIKE, FOTOGRAFIJE, COELINE,

KLEIN

LUBLJANA, Wolfova 4

Katera da več?

Tri tisoč za nezvestega moža

Kaj se zgodi, če žena z ljubico baranta za moža

Ljubljana, 7. marca.

Janez je tovarniški delavec. Po končanem delu se vsak večer vrača proti domu mimo gostilne. Utrujen in željan okrepčila zavije pogosto na kozarček. Na deželi je navada, da mož išče oddiha, razvedrila ali tolažbe v gostilni; nekakšen izgovor pač mora biti. Saj se doma naveliča, naj je še tako topel. Našega Janeza pa čaka doma pet otrok in žena, ki je skrbna gospodinja in najboljša mati, toda od dela in večnih skrbi ima zelo zgaran obraz. Gostilničarka Marija, ki streže Janezu, je pa prijazna, postrežljiva in zmerom vesela. Neutrudljiva živahno šviga sem in tja in pošumeva s krlom, da Janeza draži. Zato se ustavlja tam vsak večer.

Žena Marija Janezu ni zamerila, čeprav se je dalje zadrževal v gostilni. Naj ga izpije nekaj kozarčkov, saj je potreben, si je mislila. Toda Janez je vse pogostejše zahajal tja in ostajal vedno dalje. Včasih ga ni bilo vso noč. Marija ga je šla iskat, a ga ni našla; bilo je vse temno. Postala je zaskrbljena, njeno srce je zaslutilo, da tu ni

Ivanka. Marija se je ustrašila in ji res poslala tisočak.

To je pa izvedel Janez. Bil je hud na ženo in zahteval, da takoj vrne Mariji tisočak. V dokaz, da je denar res vrnila, naj mu pokaže potrdilo od Marije. Marija je res nesla tisočak nazaj, toda Marija ji je rekla, naj ga kar obdrži, samo da bo tiho. Da ji pa vendar napiše potrdilo, ki naj ga pokaže možu. Marija je denar obdržala, Marija ji je pa napisala tole potrdilo:

»Potrjujem, da sem prejela denar nazaj in je s tem vseh neumnosti konec. Marija O.«

Cez dobršen mesec dni je pa prišlo drugo pismo od Marije. Da se je hoteli ločiti od moža, pa ji je svetoval, naj mu ne dela sramote in naj se rajši z njo zmeni. Če ji pošlje zopet tisoč dinarjev, bo ustavila tožbo. Marija je poslala tisočak; zdaj je pa Marija napisala potrdilo z zagotovitvijo:

»Zdaj je naša stvar končana za zmerom!«

Janez je pa še zmerom zahajal k Mariji. Nobeno zagotovilo in nobena grožnja ni pomagala. Marija je napisala Mariji še tretje pismo:

»Marija O!

Sporočam Vam, da to, kar sva midve govorili, ne drži. Včeraj sem bila pri odvetniku, ki me je vprašal o zadevi in mi rekel, da lahko zahtevam od Vas tri tisoč dinarjev, ker je to strogo kaznivo. In še je rekel, da misli, da jih boste rajši plačali, kakor pa da gre vsa zadeva pred sodišče. Zatorej Vam sporočam, da zahtevam še dva tisoč dinarjev. Ker pa moj mož ne sme nič vedeti zatorej Vas opozarjam, da ste tudi Vi tihi, in da mu tega ne poveste. Če se v osmih dneh ne poglihate, Vas izročim sodišču. Da pa ne poročete, da Vas hočem odrediti do kosti. Vam pustim tisoč dinarjev, en tisočak pa še zahtevam. Marija.«

Priložila je temu pismu tudi račun za stroške odvetniške pisarne, na katerem je prvotno vsoto 60 dinarjev popravila na 160 dinarjev. Prejela je tisočak in še 160 dinarjev, kar je spet s potrdilom potrdila.

Za to zgodbo so pa zvedeli orožniki. Prijeli so Marijo, ki se je morala zagovarjati zaradi izsiljevanja in ponaredb potrdila. Sodišče jo je obsodilo na dva meseca in deset dni strogega zapora. Ker je pa sodnik upošteval njeno pomanjkanje in upravičeno ljubosumnost, ji je to kazen odmeril pogojno za dobo enega leta. Mariji bo pa vendarle morala vrniti ves »izkupniček« za moža.

V Argentini imajo 300.000 vagonov žita preveč

New York, marca.

V Argentini so imeli pred nedavnim že žetev žita. Pridelali so okrog 500.000 vagonov žita, kar je za Argentino višek dobre letine.

Sama Argentina porabi od tega žita samo eno tretjino za svojo uporabo, peti del vse žetve porabijo druge države Južne Amerike, ostali in največji del žita je pa Argentina pošiljala vsako leto v Evropo. Zdaj ko je Evropa v vojni in blokirana od vseh strani, so se tudi za Argentino začeli slabi časi. Kaj naj počne s približno 300.000 va-

goni žita, ki ga ne more nikomur prodati, pa tudi uporabiti ne? Posledica tega bo kriza in strahovit padec borznih tečajev.

Dosti boljše se tudi Avstraliji ne godi. Letos so pridelali sicer izredno malo žita, samo 100.000 vagonov, kar je pa za Avstralijo še zmerom dosti preveč. Na leto so namreč porabili Avstralčani samo okrog 50.000 vagonov, vse drugo so izvozili. Tako bo evropska vojna tudi tu povzročila krizo.

Če pogledamo še žitnice Združenih držav, spet naletimo na veliki problem. Koncem julija bo v Severni Ameriki zrelo žito, ki ga bo po zdanih računih okrog 600.000 vagonov. Tudi s tem žitom Američani ne bodo vedeli kaj početi.

Ob 100letnici smrti odkritelja morfija

Hannover, marca.

Odkritelj morfija Friedrich Serthürner se je rodil leta 1783. v Neuhausu v severni Nemčiji. Ljudsko in srednje šolo je dovršil v svojem rojstnem mestu, potem se je pa posvetil farmaciji. Že leta 1803. je napravil izpit za lekarniškega pomočnika.

Leta 1805. je prvič javnost izvedela za magistra Serthürnerja. S 57 podrobnimi analizami mu je uspelo razstaviti opij in ugotoviti, da uspalno delovanje opija prihaja od neke nje.

Novi japonski poslanik v Berlinu Ošima pri delu v svojem domu v Tokiu. Na poti v Berlin se je ustavil v Moskvi in napovedal, da se bodo odnosi med Japonsko in sovjetsko Rusijo v bodoče izboljšali.

gove sestavine, ki jo je Serthürner imenoval po bogu spanja Morfeju — morfij.

Ze leta 1831. je magister dobil za svojo iznajdbo od pariškega znanstvenega zavoda nagrado 2.000 frankov. Čeprav se je s to svojo iznajdbo proslavil po vsem svetu, so ga ljudje — kakor je to običajno — prav cenili šele po njegovi smrti. Umril je l. 1841. v Nemčiji.

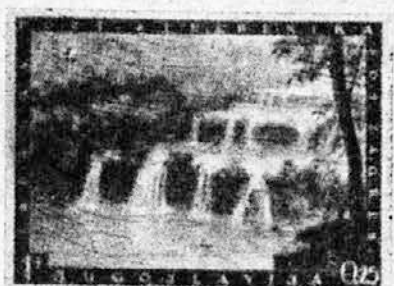
Kako se ločijo zakoni pri posameznih narodih

Bazel, marca.

Kakor imajo ljudje raznih narodov in dežel pri različnih priložnostih različne običaje, tako se tudi v vsaki deželi po svoje razvezujejo zakoni. Samo eno je v vseh deželah isto: povsod se dandanes razveže neprimerno več zakonov, kakor se jih je na primer pred sto leti.

Naše nove znamke

Letošnja filatelistična letina bo res obilna, kar preobilna glede izdaje novih znamk. Poleg serije, ki bo izšla ob otvoritvi razstave v Zagrebu — slike teh znamk smo že priobčili v 1. letošnji številki »Družinskega tednika« — bodo izšle leto, še serija v korist hrvatskih uslužbencev PTT, dobrodelna serija v korist sklada za domove uradnikov poštnega ministrstva in serija v proslavo 1300letnice pokristjanjenja Hrvatov. Baje so pa v načrtu še druge serije. Naši filatelisti se torej ne bodo mogli pritoževati proti pomanjkanju novih znamk, temveč bodo merali krepko seči v žep, če si bodo hoteli nabaviti vsaj nekaj serij vsake izdaje.

Nihče jim ne more v zlo šteti, če zaradi tega prostovoljnega socialnega davka — kjer si pogosto denar prav od ust priirajo — zahtevajo vsaj prijazno postrežbo in razumevanje pri poštini uradih. Večkrat se je že zgodilo, da so filatelisti vsiljevali raztrgane, zlepljene in zmečkane znamke, ki za pravega zbiralca nimajo nikakršne vrednosti. Dogajale so se tudi druge neprijetnosti, da ne ljubeznivega vedenja niti ne omenimo. Zadnji čas je pa zavel drug veter; zaslega gre menda filatelističnim klubom, ki so večkrat prav krepko nastopili pri odgovornih uradih.

Prinajmanj kratko poročilo o naših novih znamkah, po podatkih, ki so nam doslej znani. Serija v korist hrvatskih uslužbencev PTT izide 1. maja in obsega 4 vrednote. Nominala je 10 din. frankaturna vrednost 6 din, pribitek 4 din. Pribitki so majhni, zlasti pri prvih dveh vrednostih, kjer znašata po 0,25 din. Po znamkah bodo segli gotovo tudi naši pridobitni krogi. Po slikah na propagandnem letaku soče, bodo znamke resne in če bo izdelava podobna kakor na prostektu, bodo to doslej naše najlepše znamke. Za prvi maj je ministarstvo dovolilo tudi poseben žig.

Z. J.

Če se Perzija svojega moža naveliča in bi se rada ločila, ji ni treba drugega ko stopiti pred sodnika, se mu trikrat prikleniti in pokazati svojo obrnjeno copato. Sodnik bo takoj in brez formalnosti njen zakon ločil. V tem primeru mora Perzija takoj zapustiti svojega moža in ne more od njega zahtevati niti najmanjše denarne podpore.

V višjih japonskih slojih je ločitev zakona še danes nekaj nemogočega. Vzrok zato je nizki položaj Japonke. Japonski zakonski mož lahko dela, kar hoče; lahko razkošno in razuzdano živi, pa ga kljub temu njegova žena ne sme zapustiti, temveč mora mirno prenašati vse njegove napake.

V Indiji pa obstoje še posebno čudni predpisi, kar se zakona tiče. Če Indijka ne rodi po osmih letih svojega zakona možu otroka, jo lahko mož zapodi. Zeno, ki rodi samo hčere, pa mož lahko odpusti po enajstih letih zakona. Če pa žena s svojim možem grdo ravna in se z njim prepira, jo sme mož takoj zapoditi iz hiše.

Kadar se ločita francoska zakonca, največkrat sodnik prisodi otroke tistemu izmed njiju, ki je zahteval ločitev zakona. Za vzdrževanje otrok morata pa v enaki meri skrbeti oče in mati.

Ženska republika

San Francisco, marca.

Na otoku Coronadosu blizu ameriškega pomorskega mesta San Diego imajo prav svojevrstno kolonijo. Tu živi okrog dva tisoč mladih poročenih žen ameriških pomorskih častnikov.

Kadar ameriški mornariški častnik odide za dolgo časa na kakšno pomorsko popotovanje, odide njegova žena na ta otok in tam počaka svojega moža. Zenske si tam na vse mogoče načine krajšajo čas. Učijo se raznih kulinarnih del, se zabavajo in tako jim hitreje mine čas, kakor če bi samo čakale vrnitve svojih mož.

Glavno besedo na tem otoku ima seveda žena ameriškega admirala, ki svoje »vrhovno poveljstvo« baje zelo dobro opravlja. Razumljivo je, da je kljub zabavam in skupnemu delu tudi tem ženam včasih dolgčas in marsikatera si zaželi, da bi si njen mož izbral drugačen poklic.

ŠIROM PO SVETU

10.000.000 podgan živi v pariških kanalih, tako kaže statistika nekega pariškega profesorja medicinske akademije. Golazen naredi vsako leto za dve milijardi frankov škode. — 45 milijonov prebivalcev ima Italija; tako je pokazala najnovejša italijanska statistika na tem področju. — Smuči na tekočem traku je pričela izdelovati neka švedska tovarna; vsako uro izdelajo tako 200 parov smuč. — Na starih straneh bodo morali odslej izhajati angleški časopisi zaradi velike pomanjkanja papirja. — Na novih francoskih novicah po 10 in 20 frankov bodo vtisnjene besede: »Delo, družina, domovina«. — 1 milijon 162.822 prebivalcev ima Budimpešta po naj-

novšem štetju. — Vazne listine in oporoke londonskih aristokratov so zgorle ob nemških zažigalnih napadih na London. — Posebno odpravo za letošnji sončni mrk pripravlja astronomska opazovalnica v Kijevu. — Lep severni sij so videli te dni na Danskem in na polotoku Krimu. — Muzej za pivo bodo te dni odprli v Plzinju. — Kolesarsko dirko okrog Italije s startom in ciljem v Milanu je vodstvo italijanskega športa prepovedalo. — Velika leziška boksa so odkrili v biharski županiji na Madžarskem. — Hose Serano, znani španski skladatelj je te dni umrl. — Salamo iz kitovega mesa so pričela izdelovati norveška podjetja za konzerviranje hrane. — Največ dolarjev služi tle filmski igralci: Mickey Roney, Spencer Tracy, Clark Gable, Tyrone Power, James Cagney, Wallace Beery, Bette Davis, in Judy Garlandova. — 96% spirit pridobivajo iz par, ki se tvorijo pri pečenju kruha v najnovejših pekarnah na Švedskem; ta spirit očistijo in uporabljajo za gorivo. — Galehe so pričeli loviti na Norveškem in jih predajajo po 75 roov; ta lepa ptica je postala zdaj priljubljena jed. — Najtežja ženska na svetu, Američanka Amanda Siberjeva, teža 270 kg, je te dni v 60. letu svoje starosti v New Yorku umrla. — Tovarno za izdelavo letal pod zemljo namerava zgraditi veliko ameriško podjetje za gradnjo letal Douglas. — 10 cigaret na dan bo odslej smel pokaditi vsak Japonec, tako odloča namreč najnovejša naredba. Kadilec bo dobil pa cigarete le, če bo vnil prazno škatlico tistih, ki jih je že pokadil. — Klanje goveje živine so v Romuniji prepovedali, in sicer zaradi silnega nazadovanja goveje živine. V bodoče bodo romunski mesarji predajali le svinjsko ovčje, kozje in konjsko meso. — 500 alarmov so imeli v Londonu od pričetka vojne do tega tedna. Najdaljši alarm je trajal 14 ur in 40 minut, najkrajši pa 9 minut. — Pokojnemu španskemu kralju Alfonzu se je te dni rodila vnukinja. — Norvežani vlagajo sardine letos v riblje olje namesto v navadno olje.

Združene države se pripravljajo za vsak primer: mornarji polagajo v njihovem vodstvu mine, kakor kaže naša slika.

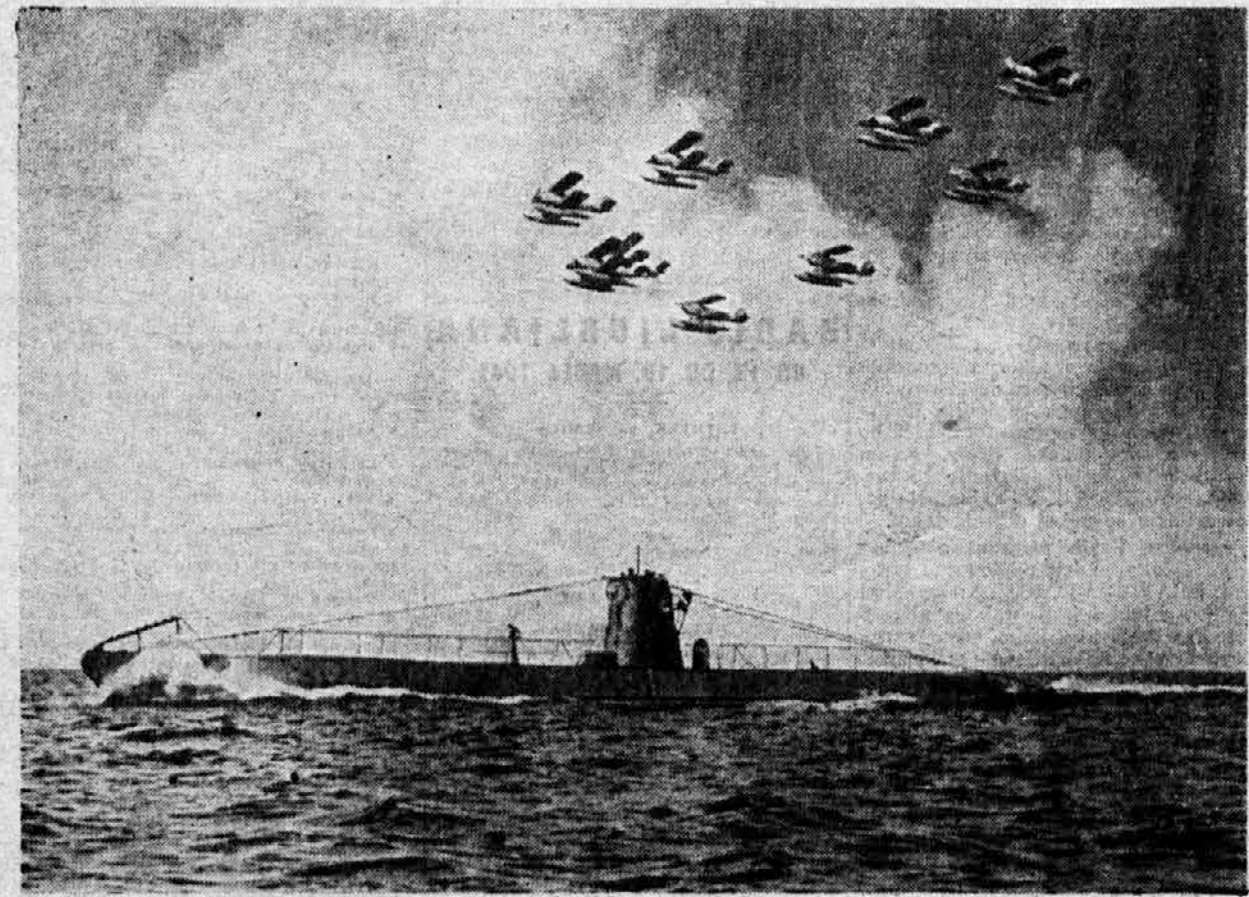

Jutrnja telovadba zahteva od nas precej volje in nupora, a nam oboje obilno poplača. To bi nam potrdila tudi dama na naši sliki, ki jo vidite pri izvajanju koristnih vaj.

nekaj v redu. Vendar se ni hotela verjeti, kar je narekovalo preplašeno srce.

Nekoč je Marija zagledala na Janezovi roki lep prstan. Janez je sicer trdil, da ga je našel, toda Marija je vedela, da se prstani ne pobirajo po tleh. Tedaj so se ji oči odprle. Zavedla se je grenke resnice, ki so jo vedeli že vsi drugi ljudje in ki so jo čivkali že vrabeli na strehi: da ima Janez ljubezensko razmerje z gostilničarko Marijo. Zato je ostajal vse večere pri nji in zapravljal denar! Mariji je postalo na lepem vse jasno.

Užaljena Marija je napisala Mariji pismo, naj ji takoj pošlje tisoč dinarjev, če ne, jo bo tožila zaradi nedovoljenega razmerja z njenim možem. Pismo je odnesla Marijina hčerka

Hitler je v svojem zadnjem govoru napovedal, da bodo Nemci začeli spomladi veliko podmorniško ofenzivo proti Angliji. Nemske podmornice se zdaj skupaj z bojnimi letali resno pripravljajo na to.

Moč in šibkost strategije bliskovite vojne

Švicarski list *Volksstimme* je pod konec februarja priobčil pod gornjim naslovom zanimivo razmišljanje svojega zunanjepolitičnega urednika. Naši bralci bodo v spodnjem prevodu sami popravili dva ali tri stavke, ki so jih dogodki prehiteli, vsa druga izvajanja pa še danes drže.

Kdaj in kje? To sta tisti dve vprašanji, ki ljudem spanje jemljeta. Kdaj in kje se bo začela velika nemška ofenziva proti Angliji?

Podatki verjetnostnega računa niso zadnje tedne postali nič gotovejši kakor poprej; vsaj ne za tiste, ki ne spadajo k najožjim zaupnikom odločilnih činiteljev. Drži le to, da živčna in diplomatska vojna še zmerom prevladuje nad materialno. Toda poteze na šahovnici, ki smo jim priče, bi prav lahko utegnile biti samo maneuvre za maskiranje priprav kje drugod.

Zelo upravičene so besede, da se države zvečine pripravljajo na preteklo vojno. Vsaj Francija in Anglija sta to počeli. Nemčija je pa izrabila nauke »poskusne vojne« na Španjolskem. Medtem je strategija »bliskovite vojne« doživela splošno priznanje; sunek generala Wavella je pokazal, da so se je tudi nasprotniki Nemčije naučili. Njeno bistvo sestoji iz združitve sil na eni sami točki — po možnosti tam, kjer je sovražnik najšibkejši — iz nepričakovanih silovitih sunkov z motoriziranimi četami v nasprotnikovo fronto in iz poznejše zdrobitve te fronte iz zaledja: nekakšna moderna varianta klasičnega manevra obkolitve s kril. Sovražnik pade v »klešče«.

V največjem obsegu smo doživeli klasični manever proti Angliji. Klešče so zagrabile v Egiptu in ob Rokavskem prelivu. Toda jugovzhodna kleščenica je zdrknila in nevarno poskodovana popustila. To je rezultat uspehov generala Wavella. Izpremenjeni položaj »na severu« — manever, ki ga najbrže ni bilo v prvotnih računih, — je bil »cepeljenje« materiala mnogo pomembnejše kakor roširanje čet. Zakaj od dne do dne očitnejše je, da je sedanji konflikt vojna materiala in industrije.

Z zavzetjem Bengazija je Italija postala s svojo dolgo obalo bolj ranljiva iz zraka in z morja: napad britanske mornarice na Genova je to potrdil. Predvsem je bolj v nevarnosti njena sorazmerno šibka industrija. Pošiljanje italijanskih delavcev v Nemčijo je samo znak in simbol, da mora Nemčija v znatni meri zalagati Italijo z vojnim materialom. Čim bolj se odmika odločitev, tem večja postaja za os nevarnost, da se potencialna materialna premoč britanskega nasprotnika ne izpremeni tudi v dejansko. In sleherna nadaljnja oslabilitev italijanske vojne sile in strateških postojank mora imeti nevarne posledice na drugem koncu osi.

To bi utegnili biti vzrok, da se »vsi pristojni činitelji« kakor ugotavlja J. L. Garvin — mimo grede: bivši Monakovčan — v londonskem *Observerju*, »skladajo v tem, da bo bližajoči se vihar nemškega napada zdviljal na vse frontah in da bo dosegel svoj vrhunec okoli velike noči.«

Vsekako se Anglija pripravlja na to, da bo kos izpremenjenemu vojnemu položaju v Sredozemlju, ki bo nastal z morebitnim nemškim sunkom čez Bolgarijo v Grčijo. Odpoklic britanskega poslanika iz Romunije vsebuje neizgovorjeno grožnjo na rovaš romunskih petrolejskih vrelcev. Dalo bi se misliti, da je nemško vrhovno poveljstvo vzelo v račun ta riziko kakor tudi riziko zelo občutnega motenja vsega jugovzhodnega proviantnega področja; saj bi postrlele vojne v vzhodnem Sredozemlju najbrže odtrgale angleške sile, predvsem del mornarice, od britanskega otočja.

Da bo glavni udarec nemške vojne veljal britanskim otokom, je namreč danes prav tako verjetno, kakor je bilo prej. V skladu s tem je bil tudi nemški diplomatski pritisk na Francijo. Pri tem je šlo pač za več kakor zgolj za možno razpolaganje s francoskimi sredozemskimi lukami in Tunizijo kot operacijskim oporiščem za nemško-italijansko vojsko; šlo je tudi za vojno udeležbo francoskega ladjevja na strani osi: šlo je za nova podmorniška oporišča, kakršna ima tudi Španija. Vzroki, ki so govorili zoper nemško uporabo sile proti nezasedeni Franciji — »vsi pristojni činitelji« — so bili tudi drugi. Toda nikjer ni rečeno, da ne bi Nemci mogli iti preko njih. Edini tehnični pomislek jim utegne biti negotovost, ali bi s tem olajšali ali pa otežili svoj knock-out proti Veliki Britaniji.

Bill Knudsen, šef ameriških orožarn

Edini človek, ki je bil kos Fordu, organizira danes ameriško vojno produkcijo

Ameriški zakon o vojni podpori demokratičnim državam je od danes v veljavi. Nastaneta vprašanji: kolikšna bo ta podpora in ali bo o pravem času prispela na Angleško?

Ogromno ameriško industrijo je bilo treba v ta namen šele organizirati. Velikanska naloga; ali ji bo Amerika kos?

To nalogo je bil Roosevelt poveril Billu Knudsen, edinemu Američanu, ki se po organizacijskih sposobnostih lahko meri s kraljem ameriške industrije Henrijem Fordom.

V spodnjih vrsticah vam predstavljamo tega izrednega moža, up in nado anglosaškega sveta v današnjih usodnih trenutkih.

Pred nekaj desetletji se je v Manhattanu (predmestju Newyorka) izkrcala siromašna danska družina. Prihajala se je v podpalubju: zdaj je stala brez glave v senci orjaških donebnih, iznenada vsa tesnoba sprlo nezasišane drznosti, ki jo je bila naglana, da je prodala svojo malo kmetijo in odšla s trebuhom za kruhom v tujo deželo. Ali ni mar brezupno, pričakovati tod dela in zaslužka?

Drobni plavalasi fantek, ki je takrat prav tako tuje kakor njegovi starši, strmel v vrvenje milijonskega mesta, je zdaj 62leten mož, v katerega danes strme ne samo Združene države, ampak sploh ves anglosaški svet. Ime mu je Signius William Paul Knudsen, na kratko imenovan Bill Knudsen.

Zakaj je Knudsen danes tako znamenit?

Njemu je bil predsednik Roosevelt poveril nalogo, da kar najhitreje preuredi močnega industrijskega aparata Združenih držav za izdelovanje vojne materiala. Od sposobnosti tega edinega moža, ki naj mobilizira milijone in milijone ameriških strojev proti Nemčiji in Italiji, utegne biti odvisna usoda sveta. Ali se mu bo posrečilo v vratolomni tekmi s časom, se v pravem trenutku pripraviti orožje, ki ga Anglija potrebuje v boju proti svojim sovražnikom?

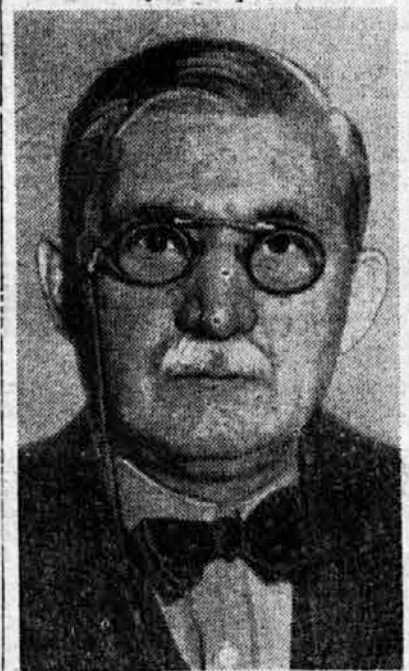
Predsednik Roosevelt je vedel, zakaj je to drugo najvažnejše mesto v Združenih državah, mesto predsednika obrambnega odbora, zaupal prav sinu one priseljene danske rodine. Zato, ker v tem trenutku ne spada na tolikanj pomembno mesto noben politik, ampak samo gospodarstvo šolan in sposoben človek — mož, ki se je bil s svojimi drznimi potezami uveljavil v industriji in ki ga je njegov izredni smisel za organizacijo že kar vnaprej določil za to odgovornostno polno mesto.

Preden se je Roosevelt obrnil do njega, je bil Knudsen tisti človek, o katerem je šel glas, da ima največjo plačo v Združenih državah: vsa zadnja leta je bil namreč na čelu vseh ameriških plačnih in mezdskih spiskov. Kot ravnatelj avtomobilske veletovarne »General Motors« je imel

100.000 dolarjev (8 milijonov din) stalne plače, zraven je bil pa še soudeležen pri čistem dobičku tovarne. Prva leta po prejšnji svetovni vojni je kazalo, da bodo ceneješe in smotnejše delovne metode Henrija Forda docela izpodrinile vse druge ameriške avtomobilske tovarne z ameriške-

Predsednik Združenih držav Franklin Delano Roosevelt in njegova desna roka pri organiziranju ameriške vojne produkcije...

... William Paul Knudsen, predsednik ameriškega obrambnega odbora

ga trga. V tisti kritični uri je nadzorni svet družbe »General Motors« poklical na pomoč Knudsen, moža, ki je takrat sicer imel srednjedobro službo, ni si pa bil še naredil velikega imena. In res se je Knudsen posrečilo v žilavem konkurenčnem boju

uveljaviti znamko »General Motors« proti Fordovim avtomobilom; svoj cilj je dosegel delno s prilagoditvijo metodam »detroitškega čarovnika«, delno pa z uvedbo novih tipov vozil, izdelanih po načelu »kakavost in luksus«.

Njegovo reformacijsko delo ni bilo lahka stvar. Knudsen se je moral boriti ne samo proti zunanji konkurenci, ampak tudi proti starokopitnim nazorom vseh mogočih činiteljev lastnega podjetja. Družba »General Motors« je bila namreč postala konglomerat več fuzioniranih avtomobilskih tovarn, zraven tega so pa bile v njej tudi nekatere samo na pol odvisne družbe, kakor n. pr. »Buick«. Knudsen je nazadnje uspel, spraviti mnogoštevilne nazore na skupen imenovalc, t. j. zedinil jih je na enotnem delovnem programu in dvignil produkcijo tovarne na višino, o kakršni se družbi poprej niti sanjalo ni.

Podobna naloga, čeprav seveda v neskončno večjem merilu, čaka danes Knudsen kot šefa ameriškega oboroževanja.

Pri tem ne gre pozabiti, da USA še danes vedno in hoté odklanja sleherni preveč poudarjeno poseganje države v pravice zasebnih podjetnikov. Zato se Knudsen pri uveljavljanju svoje volje ne more opirati na državno oblast, ampak se mora zatekati k neštetim diplomatskim pripomočkom; biti mora hkrati gibek in trden.

Zdi se, da bo Bill Knudsen tudi tej svoji najnovejši nalogi kos. Odkar ga je Roosevelt postavil za predsednika obrambnega odbora, potuje dolgi gospod z značilnim ščipalnikom na črni vrvi in v gostimi belimi lasmi neustojljivo od tovarne do tovarne, s konference na konferenco. Celo svojega starega tekmeča Forda — ti stega Forda, ki je bil z godrnjanjem in renčanjem pozdravil Knudsenovo imenovanje in zagrozil, da sploh ne bo sodeloval pri vojni produkciji — je spretneji Bill nazadnje vendarle pripravil do sodelovanja. Zanimivo je, kako se mu je težavna naloga posrečila: potikal je pri svojem rojaku, glavnem ravnatelju Sörnsnu — takisto danskem priseljencu — ki zavzema pri Fordu enako mesto, kakor ga je imel Knudsen pri družbi »General Motors«, preden mu je Roosevelt poveril sedanjo nalogo.

50.000 letal na leto, neskončne množice tankov, topov, strojin in bomb: vse to nastaja pod vodstvom Billa Knudsen, moža, ki je iz navadnega ladjedelniškega podajača postal gospodar najmočnejše produkcije smrti in razdejanja bljuvajočega orožja, ki jo je kdaj svet videl. Pri vsem tem pa Knudsen ničesar bolj ne ljubi kakor mir: o ničemer raiši ne sanja kakor o hišici na kmetih z lepim vrtičkom; ničesar želje ne uba — kljub vojnemu bobnenju, ki danes stresa svet — kakor da bi mogel tiho in v miru preživeti jesen svojega življenja; in po ničemer bolj ne hrepeni kakor po edini slavi, da bi kdaj prišel v leksične mirnejših časov kot odgojitelj največje vrtnice v Združenih državah.

WEYGAND AFRIČANOM

General zavrača defetistične glasove

General Weygand, glavni zastopnik vichijske vlade v francoski Severni Afriki, je pred kratkim govoril po radiu. »Obracam se do vas, prebivalci Severne Afrike,« je začel svoj nagovor, »da vam povem, kako morate sodelovati pri obnovi Francije.«

Potem je general Weygand povabil v imenu francoske vlade vse poslušalce, da zaupajo svojim voditeljem, ker dobro poznajo vse težave, proti katerim se bore. Dejal je, da je nedavna severno-afriška gospodarska konferenca sicer dosegla precejšna uspehe, vendar pa bo treba še ogromnega truda, preden bo od vojne tako zelo prizadeto gospodarstvo urejeno.

General Weygand je poudaril izredno važnost Pétainove socialne akcije v okviru narodne revolucije. Vzgojiti je treba mladino, da bo kos nalogam, ki jo čakajo v bodočnosti; organizirati je treba delo vseh vrst; mobilizirancem in beguncem je treba najiti dela; podreti se morajo vsa neigienška domovanja afriških domaćinov in zgraditi nova, zdrava in poceni; ustanoviti je treba nove zdravstvene in socialne urade. Vse to so resne naloge, ki zahtevajo velikega truda in žrtve.

Govornik je nato omenil, da so se v poslednjem času pričele širiti vesti, ki nimajo z resnico ničesar skupnega, katerim pa celo kritični ljudje ne hote nasledajo ter jih potem brez zlih misli dalje širijo. Vsi ti izdajalski glasovi nimajo drugega namena, kakor da ustvarijo v glavi dvom in v dušah obup, da povzročajo nered in sejejo v domovini nevednost.

General Weygand je svoj govor končal z besedami: »Sinovi afriške zemlje, ki so med prvimi stopili v zbroje bojevnikov, so nesrečni domovini prav tako med prvimi pribehili na pomoč. Danes jih pa prosim za tiho in vztrajno zaupanje.«

Po vkorakanju Nemcev v Bolgarijo

Nadaljevanje s 1. strani

Prodiranje Turkov proti koncu štiri-najstega stoletja je bilo tudi za Bolgare katastrofalno. Tako so leta 1393, pod sultanom Bajazitom postali turški podložniki in so to ostali dalje kakor drugi balkanski narodi, ker je bil Carigrad njihovi deželi najbližji.

Bolgarske upore v drugi polovici sedemdesetih let prejšnjega stoletja so Turki krvavo zadušili. To je bilo v času, ko je liberalna Anglija pod Gladstonom odmevala od tožb in protestov proti grozotam na Bolgarskem in so na londonskih ulicah prodajali *Bulgar cry* (»bolgarski krik«), igračko, ki je oponašala strahotni krik trpinčenega Bolgara.

Toda v turško-ruski vojni 1877—78, ni stala konservativna Anglija pod Disraelijem na strani Bolgarije, ampak Turčije ter je na berlinskem kongresu poskrbela, da sta se popolna osvoboditev bolgarskega naroda in čedna teritorialna razširitev, ki jo je Bolgarija dosegla v začasnem sanstfanskem miru, znatno omejili. Tako je Bolgarija postala le na pol suverena država; vrhu tega so ji odrekli vzhodno Rumelijo, čeprav je bila ta dežela narodnostno docela bolgarska.

V vojni s Srbijo 1. 1885, pod knezom Aleksandrom Battenberškim in pozneje pod Ferdinandom Koburškim si je Bolgarija počasi izboljšala svoj položaj in popravila svoje meje, nekajkrat s pomočjo Rusije, še večkrat pa v nasprotju z njo, ne da bi bilo to ljudski hvalečnosti do carja-osvoboditelja Aleksandra II. kaj v škodo.

Vojna leta 1912, je prinesla dotlej skoraj nezasišano slogo balkanskih narodov in vojno zvezo proti Turkom. Bolgarija je v bitkah pri Kirk-Kilisu (zdaj Kirklareliju) in pri Lüleburgazu ter pri zavzetju Odrina plačala največji krvni davek in si nabrala najlepše lavourike, a pri delitvi ozemlja se je sporekla z vsemi zaveznicami. Leta 1913, se je spustila v drugo balkansko vojno in izšla iz nje s sorazmerno skromnim dobičkom. Vendar je dobila vsaj Dedeağac (danes Alexandropolis) in z njim dohod na Egejsko morje.

Svetovna vojna je dala Bolgariji novo priložnost, da poskuša svojo srečo. Centralni državi sta potrebovali njeno ozemlje za zvezo z zavezniško Turčijo. Tako se je 6. septembra 1915, zvezala z njima, izjavila naslednje tedne drugim balkanskim državam (kar je tudi predzadnja sobota na novo izjavila), da »nima nikakršnih napadalnih namenov proti nobeni sosedu«, in stopila 3. oktobra v vojno proti njim in proti antanti. Kapitulacija njene vojske v septembru 1918, po treh letih vojne in lakote je pomenila začetek konca centralnih držav.

27. novembra 1919, je morala Bolgarija podpisati bolesto mirovno pogodbo v Neuillyju, pogodbo, ki ji je spet vzela dohod do Egejskega morja in razdelila Makedonijo med Grčijo in Jugoslavijo. V povojnem času so sicer makedonski četaši skušali ta spor zmerom iznova naenajati ali sofijska vlada ali sofijska vlada je zadnja leta pošteno in iskreno nastopila proti njim. Vojna je bila za Bolgarijo katastrofalna. Vojna je bila za Bolgarijo katastrofalna. Vojna je bila za Bolgarijo katastrofalna.

Ta kratki izvleček iz zgodovine utegne pojasniti, zakaj mora Bolgarija, če se je sploh hotela udeležiti nove evropske vojne, to storiti na strani držav osi. Vojna je bila za Bolgarijo katastrofalna. Vojna je bila za Bolgarijo katastrofalna. Vojna je bila za Bolgarijo katastrofalna.

Kralj Boris slovi kot nasprotnik vojne; baje se je iz žalostnih izkušenj svojega odstavljenega očeta marsičesa naučil. Nasprotniki vojne so tudi široki in vladni ne ravno nevarni kmetijski sloji z agrarnokomunističnimi nagajenji. Njim je dal Stalin z znano Tasovo izjavo razločen migljaj. Bolgar slovi kot res dober vojak. Izkazal se je v prvi in v drugi balkanski vojni in v svetovni vojni. Toda tri vojne so veliko za en rod! Bolgar slovi kot res dober vojak. Izkazal se je v prvi in v drugi balkanski vojni in v svetovni vojni. Toda tri vojne so veliko za en rod!

Bolgar slovi kot res dober vojak. Izkazal se je v prvi in v drugi balkanski vojni in v svetovni vojni. Toda tri vojne so veliko za en rod! Bolgar slovi kot res dober vojak. Izkazal se je v prvi in v drugi balkanski vojni in v svetovni vojni. Toda tri vojne so veliko za en rod!

WINSTON CHURCHILL

Izveček iz knjige Renéja Krausa »Winston Churchill« (Filadelfija 1940)

(Gl. štev. 7.—10. D. I.)

»Nekaj stvari je, ki bi se jih drznili omeniti o Angliji,« je rekel na nekem predavanju v Društvu sv. Jurija. »Zgodovinarji so v vseh stoletjih ugotovili eno posebnost angleškega naroda, posebnost, ki ga je drago stala. Se vselej smo po zmagi zavrgli večino koristi, ki nam jih je vojna prinesla. Najhujše težave, ki nas moré, prihajajo od znotraj; prihajajo od nekakšnega neupravičenega samoponizevanja, od tega, da sta se velik del naših politikov in vplivna plast našega razumnstva pridružila defetističnim doktrinom.

»Nič na svetu ne more rešiti Anglije, ako se sama noče rešiti. Če izgubimo vero v sebe same, v svojo vodniško sposobnost in sposobnost vladanja, če izgubimo voljo do življenja, potem, da, potem spadamo le še v zgodovino. Potem bo Anglija padla na stopnjo države petega reda in od vse njene slave ne bo ostalo drugo kakor ljudstvo, mnogo večje, kakor ga more to otočje prenesti.

»Kot narod in kot imperij bi morali kljubovati slehernemu viharju vsaj toliko kakor vsak drug sistem človeške vladavine. Prav lahko je mogoče, da najslavnejša poglavja naše zgodovine še niso napisana. Resni problemi in nevarnosti, ki nas obdajajo, bi morali navdati angleške moze in žene z veseljem, da žive v takšni dobi. Morali bi se veseliti, da nas je usoda počastila s tolikšno odgovornostjo, in biti ponosni, da stojimo na straži svoje domovine v času, ko gre za njeno življenje.«

Ta govor ima datum 24. aprila 1933., šest let pred drugo svetovno vojno, sedem let pred bitko za Anglijo; takrat je imel Winston Churchill 59 let in zavest, da je našel svojo življenjsko nalogo.

VI

Morda sta bila on in Goring edina človeka na svetu, ki sta že leta 1933. vedela, da se bo usoda sveta za rodove naprej odločila v zraku, in sicer že v nekaj letih.

Vedel je, da je Anglija ranljiva kakor še nikdar. Nič več ni otok, kakor je bila pred 25 leti. Videč zaostlost njene obrambe v zraku, je zahteval, da se britansko letalstvo podvoji.

Sir Herbert Samuel, voditelj liberalov, ni bil takšnih misli. Rekel je, da je nemogoče s tako očitnim nezaupanjem sprejeti zagotovila voditelja tako velike države, kakor je Nemčija. Na Churchillove predloge je odgovoril v parlamentu: »Tako govori malajski amoški tekač (t. j. nevaren norec; op. ured.), ne pa odgovoren britanski državnik. Takšno govorjenje ustvarja gluho in neutemeljeno paniko.«

Tudi lord Londonderry je hotel razpršiti tesnobo, ki jo je zbudil Churchill zastran letalske oborožitve. 27. junija 1934. je njegovo lordovstvo prepričevalo lordsko zbornico v dolgovemnem govoru, da se vlada temeljito pripravlja, da bo zagotovila Angliji pariteto v zraku.

Churchillu se njegovega strahu ni bilo treba sramovati. Nekaj tednov pozneje je suho in stvarno podal parlamentu številke o tajnem letalskem oboroževanju, ki jih je bil zbral z neskončno skrbnostjo. V tistih dneh je ves svet videl v njem središče odpora proti nacizmu. Zato se je k njemu stekel pravcar veletok vseh mogočih podatkov; tako je Churchill lahko govoril z mnogo večjim poznavanjem dejstev kakor britanska vlada.

Izjavil je, da se Nemčija tako hitro oboroževati v zraku, da bo v teku leta 1936. močnejša od Anglije. A kadar se bo to zgodilo, je Anglija ne bo nikoli več mogla prekositi.

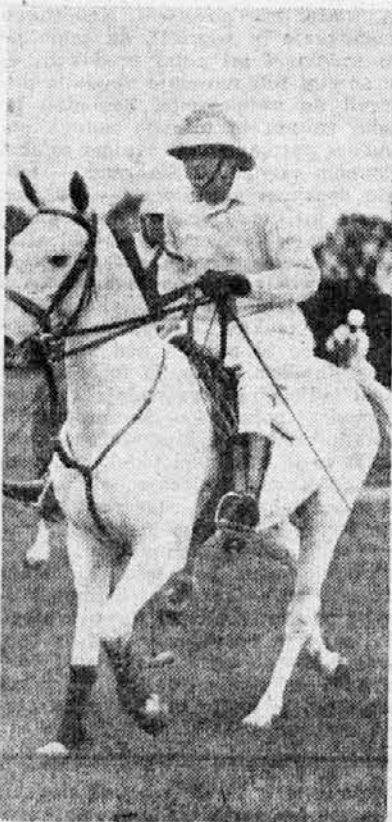
Niti ena minuta se ne sme izgubiti, je rekel; gledati moramo, da bomo do skrajnosti pripravljeni, tako pripravljeni, da se bo nasprotniku zdel napad na nas pretvegan. V preroških besedah je popisal spodnji zbornici, kaj bo pomenil letalski napad, če Anglija ne bo zadostno pripravljena. Njegov govor je bil dobeseden popis tega, kar smo pozneje spoznali kot Luft-Blitzkrieg (letalska bliskovita vojna). »In kar je najhujše,« je končal svoj govor, »letalska vojna je edina oblika vojne na svetu, v kateri popolna premoč ne dopušča nasprotniku nikakršne možnosti, da bi se opomogel.«

Ta preroški stavek vizionarja so dogodki na Poljskem, Nizozemskem, Norveškem in Francoskem kruto potrdili.

Winston Churchill prisostvuje s švedskim prestolonaslednikom vojaški reviji v Hydeparku. (London, 1917.)

Mi Baldwin je vidno nerad vstal in skušal odgovoriti z nekaj statističnimi domnevmi. Po njegovem se je število nemških letal sukalo »med 600 in nekim številom ne večjim od 1000. V Veliki Britaniji jih imamo ta trenutek 560.«

Winston Churchill igra pošto v Worcesterstrskem parku. (1923.)

Winston Churchill odhaja med volilno kampanjo iz liberalnega kluba. (Leicester, 1923.)

Po Baldwinovih lastnih računih je bila Anglija že na slabšem v zraku. Kako se bodo stvari dalje obračale, Mr. Baldwin ni vedel. »Ne morem videti dalje v bodočnost kakor za prihodnji dve leti. Mr. Churchill,« je dodal zlovoljno, »pa govori o tem, kaj se utegne zgoditi leta 1937.« Nemogoče je bilo Anglijo zdramiti iz sanj, v katere se je po vsej sili hotela zasanjati.

19. marca 1935. je Churchill navedel statistične podatke, iz katerih je sklepal, da se bo nemško letalstvo pomnožilo v finančnem letu 1935-36 za 1500 vojaških letal, medtem ko so Angleži računali s pomnožitvijo samo za 150 letal. Churchill je svoj govor končal z usodepolnimi besedami: »Naša mornarica nam ni nič več varen ščit. Poprej smo bili med vsemi narodi najmanj ranljivi; z razvojem letalskega orožja smo postali najbolj ranljivi na vsem svetu.«

Mr. Baldwin je skušal 22. maja 1935. pojasniti svoje stališče. Njegov glas je bil truden, njegov obraz ne navadno blede, njegove roke so drgetale. Bilo je priznanje krivde: »V zmoti sem bil v toliko, v kolikor sem se zanašal na bodočnost. V tej zadevi so nas potegnili za nos.«

Kdo ga je bil potegnil za nos? Churchill je v svojem odgovoru ugotovil, koga zadene odgovornost. Poudaril je, da se je iz skoraj vseh evropskih držav — ne izvemši Nemčije — širil veletok informacij o oboroževanju Nemčije v zraku. Izjavil je, da slej ko prej veruje v sposobnost britanskega Intelligence-Servicea. Kdo je bil potem kriv, da se je Anglija zamenarila?

Vsi so bili enako krivi: slabo obveščena vlada, nesposobni uradniški aparat, neinformirana javnost, nebržni parlament in zunanja politika, ki je sploh bilo ni.

Se nikdar ni bilo človeka, ki bi se moral boriti proti večji premoči. Se nikdar ni en sam človek, ko je pozival narod, naj se vendar zave, trčil ob večjo slepoto in neumnost. Se nikdar se ni nobena velika država zazibala v tolikšno občutje navidezne varnosti.

Churchill ni bil več hladen in flegmatičen. Kadar je govoril v parlamentu, je hodil po podiju sem in tja z nemirnim korakom, kakor tiger v kletki. Bil je edini človek, ki je slišal tiktakanje peklenskega stroja. Že v poletju 1936 je vedel, da je ni več sile, ki bi ta stroj ustavila.

VII

4. oktobra 1935. je Mussolini napadel Abesinijo. Churchill je takoj izjavil, da bi po njegovem duce nikoli tega ne bil tvegval, če ne bi bila Velika Britanija vojaško in pomorsko tako šibka. Toda ko je narod v novemburu volil nov parlament, so vsi vprek napadali obsejni oboroževalni program, ki ga je Churchill zahteval.

»V tej deželi ne bo velikega oboroževanja!« je s povzdignjenim glasom obljubil Mr. Baldwin svojim volilcem; kajpada so volitve prinesle njegovi konservativni stranki večino.

7. marca je Hitler vkrakal v Porenje in odpovedal versajsko in locarno pogodbo.

To nemško oboroževanje — leta 1935. je šlo zanj več ko 800 milijonov funtov šterlingov (200 milijard din) — je Churchill kar obsedel. Tolikšni izdatki ne morejo večno trajati. Churchill je bil prepričan, da bo narodni socializem moral kmalu izbirati med notranjo ali pa zunanjo vojsko. Ali more biti potem kaj dvoma — si je dejal Churchill — katero pot si bo Hitler izbral? Ali je mar moči misliti, da Hitler tako dolgo ne bo udaril, dokler ne bo Anglija pripravljena? Le zakaj mora biti Anglija vselej »prepozna«?

Angleška vlada ni prav ničesar ukrenila proti Hitlerjevemu vkrakanju v Porenje. Nasprotno; ko je teden dni nato prišel von Ribbentrop v London, so ga tam sprejeli z izrednimi častmi. Nihče izmed tistih, ki so mu želeli dobrodošlico, ni niti v sanjah mislil na to, da bo kdaj »šel v vojno, da iztrebi Angleže«, kakor je pozneje napisal Alfred Rosenberg, narodnosocialistični ideolog in Ribbentropov strankarski tovariš.

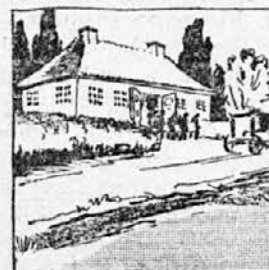
»Zdaj sem pa dovolj pretrpela za rdeče čevlje,« je dejala, »zdaj bom odšla v cerkev, da me ljudje lahko vidijo!« In odšla je nemudoma proti cerkvenim vratom; ko je bila pa že prav blizu njih, so priplesali prednjo rdečo čevlji in ustrašila se je in se obrnila.

Konec prihodnjic.

»Pleši!« je dejal, »plesati moraš s svojimi rdečimi čevlji, dokler ne boš vsa mrzla in blede in dokler se ti ne bo zgrbančila koža na tvojem okostju. Pleši od vrat do vrat, in kjer stanujejo domišljivi, prevezetni otroci, potrkaj, da te bodo

slušali in se te bali. Plesati moraš, venomer plesati!...« — »Milost!« je vzkliknila Marija. Ali ni slišala, kaj je angel odvrnil, ker so jo nesli čevlji skoz vrata na polje, po potih in stezah, in venomer je morala plesati.

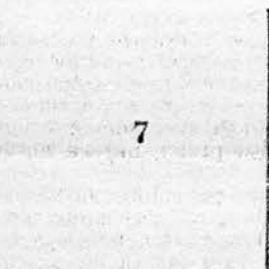
In čutila je, da so jo zdaj vsi zapustili in da jo je angel božji prekel za večno.

Zaplesala je in morala je plesati, plesati v temni noči. Se nikoli ni bila tako sama kakor to noč.

Potrkala je na okno in dejala: »Pridi ven, pridj ven, jaz ne morem noter, ker moram venomer plesati!« Trepetaje je čakala na odgovor.

In rabelj je odgovoril: »Morda glave, in zdi se mi, da je prav zdaj ne veš, kdo sem. Jaz ljudem sekam moja sekira zazvenela.«

Rabelj ji je zrezljal lesene noge in berge, naučil jo je psalm, ki ga pojo grešniki, in Marija je poljubila roko, ki je bila zavihtela se kiro nad njenimi nogami.

In odšla je čez jaso z resjem.

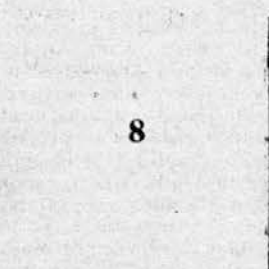
»Zdaj sem pa dovolj pretrpela za rdeče čevlje,« je dejala, »zdaj bom odšla v cerkev, da me ljudje lahko vidijo!« In odšla je nemudoma proti cerkvenim vratom; ko je bila pa že prav blizu njih, so priplesali prednjo rdečo čevlji in ustrašila se je in se obrnila.

»Zdaj sem pa dovolj pretrpela za rdeče čevlje,« je dejala, »zdaj bom odšla v cerkev, da me ljudje lahko vidijo!« In odšla je nemudoma proti cerkvenim vratom; ko je bila pa že prav blizu njih, so priplesali prednjo rdečo čevlji in ustrašila se je in se obrnila.

»Zdaj sem pa dovolj pretrpela za rdeče čevlje,« je dejala, »zdaj bom odšla v cerkev, da me ljudje lahko vidijo!« In odšla je nemudoma proti cerkvenim vratom; ko je bila pa že prav blizu njih, so priplesali prednjo rdečo čevlji in ustrašila se je in se obrnila.

»Zdaj sem pa dovolj pretrpela za rdeče čevlje,« je dejala, »zdaj bom odšla v cerkev, da me ljudje lahko vidijo!« In odšla je nemudoma proti cerkvenim vratom; ko je bila pa že prav blizu njih, so priplesali prednjo rdečo čevlji in ustrašila se je in se obrnila.

»Zdaj sem pa dovolj pretrpela za rdeče čevlje,« je dejala, »zdaj bom odšla v cerkev, da me ljudje lahko vidijo!« In odšla je nemudoma proti cerkvenim vratom; ko je bila pa že prav blizu njih, so priplesali prednjo rdečo čevlji in ustrašila se je in se obrnila.

»Zdaj sem pa dovolj pretrpela za rdeče čevlje,« je dejala, »zdaj bom odšla v cerkev, da me ljudje lahko vidijo!« In odšla je nemudoma proti cerkvenim vratom; ko je bila pa že prav blizu njih, so priplesali prednjo rdečo čevlji in ustrašila se je in se obrnila.

DALJE PRIHODNJIČ

2. nadaljevanje

Nocojšnji večer je bila čednostna trojica malce slabe volje. Leeks je bil prinesel popoldne časnike, ki so v njih brali razburljive novice.

»Ni več prav in pošteno, da delamo z njim,« je modroval Rogers in strmel v debeli napis na prvi strani časnika. »Z veseljem sem se bil lotil tega ali onega naročila, toda Bog me varuj oprakov z moril...«

»Mir!« je kričnil Blackham. »Saj nihče nič ne ve!«

»Tule je vendarle črno na belem natisnjeno...«

»Mislim, da nam tega ni treba vedeti. Nam ni stvar prav nič mar.«

»Ne bo več dolgo, pa...« je zamrmral Leeks. »Rečem vama, dolgo ne bomo več varni, če bomo delali z njim.«

»Da, da,« je zamrmral tudi Rogers, »saj lahko vsak trenutek dobim kaj prav tako dobrega, pa mi ne bo treba nositi glave na prodaj.«

Blackham mu je z zamahom roke ukazal molk, ko je opazil, da je stopila v sobo prikupna in lepa deklica. Bila je Annie, Blackhamova hči. Vse, kar je zagrenjeni mož čutil globlje in nežnega, je vedelo edino njej. Bilo ji je enajset let. Gospodinja je očetu in mu stregla. Toda videti je bilo, da Annie ni zadovoljna in srečna, zakaj ujela je bila na več straneh marsikatero neveselno podrobnost o očetovem življenju. To odkritje je pred nekaj meseci na vso moč prestrašilo; toda hvalečnost do očeta, ki ji je omogočil dostojno in pošteno vzgojo, ji je do današnjega dne zapirala usta.

Nekoč je bila v obupu celo pobegnila z doma, toda precej se je spet vrnila, ko je izvedela, da je oče zbolel. In potem je prišel Maščevalec, ta čudni in privlačni mož, ki je izpolnil njeno življenje s toliko novimi mislimi. Skušala je iz očeta izvleči kakšne podrobnosti o Maščevalu, toda vse njeno prizadevanje je ostalo zaman.

Njeno življenje je bilo zavito v marsikatero skrivnost. Pod hišo je bila velika klet, ki ni smela nikoli pogledati vanjo. Oče sam je hranil ključ od kleti. On, Rogers in Leeks so menjaje se nosili nekomu hrano dol. Te skrivnosti ni smela nikoli omeniti, da ne bi zbudila očetovega srca.

Ne meneč se za predrzne Leeksove poglede, je stala pred to trojico — vitko, komaj dozorelo dekle, vsa prevzeta od strahu spričo skrivnostnega početja okrog nje.

»Kaj pa je, Annie?«

»Telefon je zvonil. On — on je bil!«

»Maščevalec?«

»Da. Rekel je, naj ti povem, da pride vsak čas sem.«

Blackham je prikimal. Videč, da je dekle započela pogled v časnik, je brž prepognil list in ga položil na mizo.

»Ko pride, Annie, ga pripelji v sobo!«

Odšla je v dnevno sobo, kjer je čakal visok kup raztrganih nogavic in drugih moških oblačil, da se ga njena marljiva roka usmili. Medtem ko se je lotila krpanja nogavic, so bile njene misli vse drugod, samo pri delu ne. Prisluškovala je spet čudnim glasovom, prihajajočim iz globine kleti, raztezajoče se pod vso hišo. Samo iz ljubezni do svojega očeta je prenašala to grozo, samo iz slepe vdanosti do človeka, ki ni bil zmerom takšen, kakršni je postal po strašni vojni. Spominjala se je še neštetihih srečnih dni, ko je še njena mati živeła. Takrat je bil oče vesel in življenja poln človek. Še koj po vojni ga njegova vedrost in zaupanje v bodočnost niata zapustili, zakaj prepričan je bil, da se mu bo domovina oddolžila za to, kar je sanjal krtyoval. Toda lepega dne je mati omahnila. Z njeno smrtjo se je naselila žalost v hišo in z žalostjo skrbi. Ko je Annie končala šolo, se je vse izpremenilo...

Rezko zvonjenje hišnega zvonca jo je zbudilo iz zamišljenosti. Z utripajočim srcem je prisluhnila trikratnemu zvonjenju, dogovorjenemu znaku Maščevalca. Ko je stekla odklepat večna vrata, sta jo prevzela hkratu strah in pričakovanje. Zunaj je stal mož visoke vitke postave, zavil v tesno se prilegajoč teman plašč z zavahanim

ovratnikom. Klobuk je imel potisnjen globoko v čelo. Okrajci so mu skorajda pokrivali desno oko. Medla svetloba je lila na nenavaden obraz. Zdel se je bolj ženski kakor moški. Ustnice so bile polne in rdeče, oči v globokih jamicah, skrivnostno privlačne. Pri belem dnevu bi človek koj spoznal, da ima ta mož čez obraz potegnjeno tesno se prilagajočo naslikano, vendar na moč naravno masko iz fine prozorne tkanine ali gumija. V medli svetlobi pa ni bilo opaziti nič nenaravnega v tem zalem obrazu. Annie ga je že dobro poznala...

»Prosim, vstopite!«

Maščevalec je vstopil, odložil palico in snel usnjate rokavice s skrbno negovanih rok. Videti je bilo, da je Annie na moč vznemirjena.

»Vidim, da se bojite!«

Vprašanje se je zadalo prijazno in s prijetno zvonečim glasom; v prišlečevih očeh je igral nasmešek. Tudi Annie se je nasmešnila.

»Ne, ne, nič se ne bojim. Samo krinka me plaši. Zakaj jo sploh nosite?«

Maščevalec se je zasmel. »Da sem zaljši! Mnogi so mi že čestitali, kako dobro se mi poda. Veste, gospodična, prav žal mi je, da vam ni všeč.«

»Strašna, strašna je!«

Spet se je zasmel, kakor da bi mu bila njena nenaklonjenost všeč.

»Kje je vaš oče?«

»V sobi. Pričakuje vas.«

»Sam?«

»Ne. Leeks in Rogers sta pri njem.«

»Hvala!«

Stopil je proti vratom, toda sredi pota se je premislil in vrnil.

»Annie!«

»Prosim?«

»Zakaj ste se takrat vrnili?«

»Morala sem. Oče je bil bolan. Rogers me je srečal in mi povedal, da je oče na smrtni postelji. Tako hudo sicer ni bilo, ostala sem pa potlej vendarle, ker me je oče za vse na svetu prosil, naj ga ne zapustim.«

»Zakaj ste pa sploh pobegnili?«

»Ker... ker... oh, saj sami veste. Vse to skrivnostno življenje sovražim iz dna duše, sovražim to hišo, polno skrivnostnega šuma in vzdihovanja. Česa iščete vi pri nas? Kakšne kupčije sklepate z mojim očetom?«

Maščevalec je stisnil ustnice. Stresel je z glavo in se nemo obrnil stran.

Ko je odprl vrata v veliko sobo, so se oči trojice vprašujoče in pričakujoče započle vanj.

»Dobro dan, Blackham! Kako se vam kaj godi?«

Blackham se je zarežal in njegova tovariša sta se prisiljeno odkašljala. Rogers je prišlecu ponudil udoben stol, toda Maščevalec ni hotel sedeti. Njegov pogled je zdrsnil na časnik, ki ga je bil Blackham malo prej skril Anninim očem. Segel je po časniku in ga razgrnil. Vsi trije so ga napeto opazovali. Videli so, kako je med branjem stisnil pesti, dokler ni ves srdit zmečkal lista in ga zagnal v kot.

»Torej ste že brali?«

Blackham ga je izzivalno pogledal. Bil je pogumen mož, kos vsakemu položaju.

»Da,« je zamrmral. »To pomeni konec!«

»Konec... česa?« je ostro vprašal Maščevalec. »Bodite vendar razločnejši!«

»Naše zveze je konec! Bil sem zmerom pripravljen na marsikakšno uslugo — in priznati morate, da nisem bil preizbirčen. Nočem pa biti pomočnik morilca... Tudi Leeks in Rogers pravita tako.«

»Pri moji veri!« je vzkliknil Leeks.

»Niti minuto več!« je pritegnil Rogers.

Maščevalec jih je zaničljivo pogledal. »Kolikšna slepota! Doslej sem mislil, da imate več zdravega razuma. Torej mi prisodite, da bi bil zmožen iz zasede v hrbet ustreliti starejšega gospoda, ki sleer resda nima deviške vesti? Velik poklon zame, gospodje!«

Spričo njegovih srditih pogledov so se vsi potuhnili. »Vašo zamegleno pamet vam bom malo osvežil! Ko sem slišal o magnusnem dejanju, sem koj odšel na kraj umora. Našel sem nekaj, kar je policija prezrla. Prav neznatna stvarca je. Poglejte!«

Potegnil je iz žepa vžigalico škatlico, ki je imel v njej majhno kroglico lepilne gnote. Blackham

napeljala, da je sum padel na vas?«

»Takšne so in prav nič drugačne niso Tigrove metode. Saj veste, kako zelo sem mu pri srcu!«

Blackham je žarel. Njegovi dvomi so se razblinili — in če povemo po resnici — je bil mož prejele je zoper svojo voljo in zaradi vsiljivosti svojih dveh tovarišev imel Maščevalca za morilca. Zdaj mu je padla tenčica z oči.

»Strela z jasnega! Zdaj se spominim. Falot je nekaj pletel zoper Lusha. Zadet je hotel dve muhi z enim udarcem. Po mojem bi bilo najpametnejše, če bi obvestili policijo.«

Maščevalec se je na ves glas zasmel. »Ne, ne, dragi moj! Zobja zob! S tem tigrom bom opravil že sam; o tem ste lahko prepričani. Ta trenutek mu bo resda hudo težko priti do živga. Toda tega tička že še dobim! — Kako pa je kaj z našim jetnikom?«

»Stari mož se ne počuti dobro. Stoka in vzdihuje, da je joj. Šest mesece je že...«

»Prav zaradi njega sem prišel. Nocoj nameravam Swintona izpušiti; dovolj se je pokoril. Zunaj čaka avtomobil. Takoj, ko bom odšel, ga izpustite in ga odpeljite v Hampstead. Pred njegovo hišo ga obzirno postavite na cestni hodnik, potlej se pa brž vrnite domov. Razumeli?«

»Popolnoma.«

»Dajte mi ključ. Stopil bom še k njemu.«

Maščevalec je stopil z velikim ključem v roki na dolg hednik, držeč prav do ogromnih, težkih kletnih vrat. Skozi celo vrsto drvarnic in kleti je naposled prišel do stare vinske kleti, zaklenjene s prav posebno težko ključavnico. Maščevalec je odklenil in prižgal električno luč.

V nasprotnem kotu je stala postelja, poleg nje pa miza, stol in knjižna polica. Na mizi so bile debele knjige, papir, črnilo in pero. Pred posteljo je sedel z vklepanimi rokami, da se se premakniti ni mogel, starejši gospod, osivelih las in preplašenega pogleda. Obleka, sešita za močnega moža, je mahedrila na sestradanem životu tega jetnika. Mežikaje je gledal v svetlo luč in pritajeno kričnil, ko je uzrl naspol žensko lice, ki mu je postalo tako znano v tej obupni samoti.

»Mark Swinton!«

»Pustite me! Saj vem, da ste spet prišli norce brit iz mene.«

»Narobe! Prinašam vam prijetne novice. Vašega jetništva je konec!«

»Konec?« je nejeverno vzkliknil stari mož. »Ljubi Bog! Ne, ne, saj vam ne verjamem. Ze spet se norčujete iz mene. Sam peklenšček ste!«

Začel je tarnati in se emeriti. Maščevalec ga je izpodbudno prijel za roko in mu snel spono.

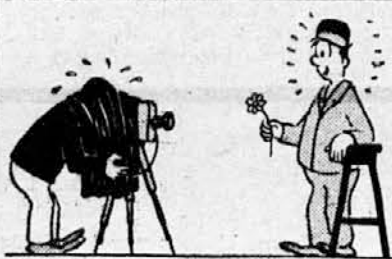
»Dovolj! Bodite vendar mož! Čez dobro uro boste spet doma med svojimi zakladi, ki ste si jih na račun revežev znošili. Srečni ste lahko, ker sta vas bogastvo in družabni položaj obvarovala, da vas ni zakon ujel v svoje zanke. Če bi vas bili sodili po zakonu, bi se ne bili izmuznili tako poceni kakor pri meni. Za bodočnost vam pa svetujem, obvarujte si svoje dobro ime in utrdite si svoj ugled z dobrimi dejanji! Da vas ne zalotim pri dejanju, ki bi bilo le količkaj oškropljeno s krvjo revežev!«

Swinton se je prijel za čelo. Samo naspol je razumel Maščevalčeve besede. Vedel je le, da mu ne bo treba prebiti nobene noči in nobenega dneva več v tej temni, zatohli luknji. Toda že trenutek nato so ga spet premagali dvomi. Začel si je drgniti premrle roke in stopil korak naprej.

»Povejte mi, po pravici mi povejte, ali se res ne norčujete iz mene?«

KRIMINALNI ROMAN * ANGLEŠKI NAPISAL GEORGE GOODCHILD. PREVEDEL Z. P.

Skrivnostno znamenje

»FOTOGRAFIRAJTE ZA DRUŽINSKI TEDNIK!«

Pomlad je pred durmi; z njo bodo prišli dnevi, polni sonca in svetlobe, dnevi, ki so najlepši in najprimernejši za fotografiranje.

Ko boste zdaj hodili na izlete, ko se boste udeležili te ali one prireditve na prostem, ko boste v mestu ali na vasi doživeli kaj takšnega, kar zanima slehernega med nami, tedaj se spomnite našega klica:

»FOTOGRAFIRAJTE ZA DRUŽINSKI TEDNIK!«

Za nas pride v poštev vse, kar je splošno zanimivo. Vsi kulturni, socialni ali gospodarski dogodki v našem javnem življenju, vsi športni dogodki, rekordi, posebnosti, razne tekme, nesreče — kratka vse razgibane in značilnejše novice v sliki iz katerega koli področja razen z vojaškega.

Zanimajo nas takšne slike, kakršne si vi sami želite videti in si jih radi ogledujete v kakšnem časopisu.

Vsaki sliki, ki nam jo pošljete, priložite tudi kratek in jednat opis dogodka in pa film, ki ga utegnemo potrebovati zaradi povečave. Film vam po uporabi vrnemo. (Komur to ne bi zadostovalo, naj si prebere natančni razpis v 32. števil. »D. T.« leta 1940.)

Slike, objavljene v »Družinskem tedniku«, honoriramo s 30, 50 ali 100 din. kolikor jih pač po njihovi vrednosti za nas ocenimo. S tem odkupom preide slika z vsemi avtorskimi pravicami v izključno last »Družinskega tednika«. Pod vsako sliko napišemo tudi avtorjevo ime!

Torej na delo!

»FOTOGRAFIRAJTE ZA DRUŽINSKI TEDNIK!«

je vzel škatlico v roke in si jel ogledovati vsebino.

»Videti je kakor žvečilni gumi.«

»Saj tudi je. Napnite malo svoje možgane in se skušajte spomniti nekega starega našega skupnega prijatelja. Fant je doma iz Čikaga in žveči zmerom le gumi z močnim okusom po poprovci meti. Pokleni revolverski junak, ki je za denar naproday tudi za zločine. Kajpak samo tistim, ki presneto dobro plačajo.«

»Jukes!«

»Imenitno! Zadel ste!«

»Menite torej, da je Jukes tole zadevico opravil za »Tigra« in da sta ta dva pretkana tiča tako nitko

»Videli boste sami. Ukrenil sem že vse, kar je bilo potrebno. Ne bo dolgo, pa se boste z avtomobilom peljali domov. Zdaj pa — lahko noč!«

Swinton ni odvrnil ničesar, zakaj parčet mu je odpovedala pokorščino. Nemo je srepl predse in si mel roke.

Maščevalec je tiho odšel.

5. POGLAVJE

Ko se je Maščevalec vrnil v sobo, je bil Blackham sam. Onadva fant sta bila medtem že odšla v bližnjo krčmo kvartat. Maščevalec je potegnil iz žepa bankovec za pet funtov in ga izročil Blackhamu. S srepim pogledom je le-ta ošinil denar in ga spravil v listnico.

»Kaj pa ve vaša hči prav za prav?«

»Ne vem.«

»Ali se lahko človek nanjo zanes?«

»I kajpak! Annie mi je vdana ko le kaj. Predobro ve, kako slabo se mi je godilo — in strašen strah ji je spreletel kosti, ko je izvedela, da sem... zločinec. V prvi razburjenosti je zbežala zdoma, a se je potlej spet vrnila. Od tistih dob se zdi, da se je sprijaznila z usodo; le zapeta in žalostna je skoraj zmerom.«

»Ne silite je, da bi še dalje ostala v tem vzdušju! Stran mora!«

»Kaj pravite?«

»Treba ji je dati priložnost, da bo živeła pošteno življenje. Bodite brez skrbi, sam bom zadevo uredil.«

Blackhamov obraz je spreletela bliskavica veselja, toda že naslednji trenutek je legla nanj huda zaskrbljenost in černost. Ljubezni do hčere je bila temu iztirjencu edina svetla točka v življenju. In ker jo je ljubil preveč, je bil tudi tolikanj sebičen, da bi jo hotel imeti samo zase.

»Kakšne namene imate z Annie?«

»Nisem še dovolj razmišljal o tem. Swintona izpustite čez četrte ure iz ječe. Ko bo kletka prazna, si bomo ujeli drugo ptico.«

»Prenevarna je ta igra!«

»Življenje je polno nevarnosti. Pritegnite Leeksu vaje, da ne bo toliko pil; fant bi utegnil storiti v pijanosti še kakšno neumnost.«

Blackham je prikimal in Maščevalec je nemo odšel.

V veži je srečal Annie, ki mu je hitela odklepat večna vrata. Pokazal je s prstom na vrata bližnje sobice.

»Samo besedo, Annie!«

»Tja noter?«

»D. Z. vašo bodočnost gre.«

Annie je stopila za njim v sobo. Obotavljaje se je sedla. S svojimi čudnimi predirljivimi očmi jo je tako ostro pogledal, da se je vsa vznemirjena odmaknila.

»Čed o dekle ste, Annie.«

»Zakaj mi to pravite?«

»Ker je res; lepemu dekletu zato še ni treba zardeti. Povejte mi, Annie, ali ste srečni v tej mračni hiši?«

»Kaj je sreča?«

»Kdor jo je le enkrat okusil, ne vpraša tako. Zdi se torej, da niste srečni?«

»Nisem, ne, ne! Kakor ujeta ptica se zdim sama sebi.«

»Ptici bo treba torej odpreti kletko, da bo razmahnila perutnice.«

»Kako to mislite?«

»Svežega zraka in sonca vam je treba. Hočem, da bi spoznali osrečujoči občutek neodvisnosti. Potlej boste srečo lahko občutili in jo delili drugim. Rad bi, da greste nekam v službo.«

»To v današnjih časih ni lahka reč, če človek ni izučen in nima vplivnih stricov, da bi ga priporočili.«

»Sami se boste priporočili. Ne dvomim, da bi ne našli človeka, ki bi vas zaradi vas same ne hotel vzeti v službo. Annie, povejte mi, kaj vse znate, čeprav se vam sami morda zdi nevažno.«

»Prav za prav ne znam ničesar.«

»Bežite, bežite!«

Medlo se je nasmešnila. »Bojim se, da je res tako. Ne rečem, da bi ne znala kuhati, krpati, šivati in gospodinjiti. To že, to moram znati. Vendar bi tega ne hotela delati za tuje ljudi.«

Dalje prihodnjic

= ŠPORTNI TEDNIK =

UKRAĐENI KLOBUK

Nadaljevanje s 5. strani

Pregled dogodkov doma in drugod. — Pred tekmo z Madžari. — Ali bodo Hašk, rešili?

Pomlad sili neugnano v deželo. Z njo prihaja čedalje bolj do besede zelena trava, ki seveda še ni čezlela. V izraziti prehodni dobi je še nekaj poslednje smučarije na sporedu, vse bolj in bolj pa sili v ospredje nogomet, pa tudi lahka atletika se je pojavila s svojim prvim zgodnjim programom.

Skalaši so priredili smuk na Rožici, ki ga je zalil dež. V izredno težavnih priklakah je zmagal Ciril Praček, prireditelj član ISSK Maribor pa je imel v režiji prvenstvo na 14 km za mariborsko podzvezo. Tudi na tej prireditvi je zmagal prireditelj član Karel Faneli, in si zagotovil to prvenstvo.

Kronika nogometnega športa je na dematičnih travnikih zabeležila prve prireditve. Še neuradne; tako rekoč prva prijateljska tipanja. Gledalci so mogli ugotoviti, da tisti nogometašem se zima v kosteh in da se bodo morali pred pričetkom »za res« precej razgibati, da se jim bo otajala zimska okornost in neokretnost.

Dokaj tekmovalcev je privabil na start železničarjev »čez drn in strne« v Mariboru. Na 2500 m dolgi progi je zmagal Mariborčan Stojšek.

To nedeljo je tredi tudi pri nas bila nekaka neuradna otvoritev sezone spomladanskih športov, prvi korak v razgibanost borb na zelenem polju. Prihaja na vrsto ono športno občinstvo, ki mu ni toliko do bele opojnosti, ki je zato tem bolj nestopno pričakovalo »svojega« športa, svoje dobe. Do pozne jeseni bo čedlej poskrbljeno od nedelje do nedelje za razne sporede, borbene, prijateljske, velike in majhne. Če le ne bodo poslegli vmes tudi drugi, ne samo vremenski bogovi.

Prihodno nedeljo ne bo še nič posebnega. Prebili jo bomo še vedno v znamenju prvih prijateljskih odipavanj in v slogu boljših treningov. Šele 23. marca bodo prve uradne prireditve, pokalne tekme, ki jih razpisuje SNZ.

Istega dne bo na sporedu naša prva letošnja reprezentančna tekma. Igrali bomo v Beogradu z Madžari. Novi kapetan vseh kapetanov Kika Popović stoji pred težavno nalogo, da sestavi moštvo, ki naj se uspešno pomeri z madžarsko enajstoro. Dvojno težavna je ta naloga, ker ni pravega pregleda. Naša vrhuška moštva tekmujejo ločeno v dveh ligah, zato je primerjava skoraj nemogoča, izbira pa jako trd problem. Po svoje je to opisal Sv. Glišović, pa ne več v »Vremenu«, temveč zdaj v »Politiki«. Zeleni bi novemu vrhovnemu kapetanu vso srečo ob njegovem prvem nastopu službe.

Medtem gredo dogodki v obeh ligah svojo pot. To nedeljo si je BSK v nedolžnem bitki (1:1) z večnim rivalom Jugoslavijo, ki je imela še teoretsko možnost za prvo mesto, zagotovil prvenstvo srbske lige; »rdečim« ostane drugo mesto. Dober podvig si je privoščila Vojvodina, ki je šla v Skoplje proti Gradjanskemu po 4:1 in se povzpela na tretje mesto. Vse kaže, da ji bo ta uspeh zagotovil udeležbo v državnem prvenstvu. Zato pa si je precej pokvaril šanse subotički ZAK, ki je neslavno podlegel Bat'i v Borovu z 1:5. V borbi za tretje in četrto mesto je še dalje ostala druga Jugoslavija z rezultatom 2:1 nad Slavijo. Isti položaj si je ohranilo Jedinstvo, ki je že v soboto odpravilo Baska z 2:0. Borba za ti dve mesti se torej bide še med petoric: Vojvodina, ZAK, Jedinstvo, Jugoslavija J., Bat'a, ki imajo še vsi možnost ostati na tretjem in četrtem mestu ali se do njega prebiti. Nemara ne bo jasnosti tja do poslednje nedelje.

Drugo razočaranje po vrsti je doživela zagrebška Concordia. Tokrat je morala pustiti točki v Splitu. Malce hud je poraz 2:5! In posledica: padec s prvega na tretje mesto. Hajdukovi si manajo roke. Prvo mesto imajo že skorajda v žepu, če ne bo še v ostalih dveh bitkah kaj nerodnosti. Gradjanski je šel v Subotico po 7:0 proti Bački, Hašk je doma odpravil železničarja s 5:0. V Sarajevu je domačin Sašk porazil drugi splitski klub s 3:2. V Varaždinu pa sta bili v pomenu obe Slaviji; rezultat 2:0 za domače.

Rekli smo že zadnjič, da je položaj v vrhu hrvatske lige že dokončen. Trojica, ki gre v borbo za državno prvenstvo, je bila že pred nekaj tedni natanko določena: Hajduk, Gradjanski, Concordia, da se držimo sedanjega vrstnega reda. Haška ni zraven. To je že nekako v naprej jasno, da ni mesta za četrtega, kjer je pripravljen prostor samo za tri. Kdor zna do tri in do štiri šteti, je moral o tej rešnici biti prepričan v trenutku, ko je dajal svoj prisrčanek k predlogom za finalno tekmovalje v državnem prvenstvu. In vendar se zdi, da Zagrebčanom naknadno ta rešnica ni jasna. Zagnali so krik: Haška je treba rešiti! Zaslužni klub z dolgo tradicijo; zmerom je bil zraven, ne sme ga tudi danes manjkati. Nemara je močnejši od četrtega srbskega kluba, da ne govorimo o slovenskem prvaku, modruje t. d. (Ture Dubravci) v »Novosti« in je sploh proti razmerju 4:3:1, češ, najboljših osem naj gre v borbo, ne glede na ligo, tudi če bi bilo teh osem iz ene same lige. Če nas ni spomin povsem zapustil, so menda Zagrebčani s prav nasprotnim argumentom še leta 1939. razbijali in razbijali do tedaj še enotno državno ligo. Ali se Zagrebčani res ne morejo otresti epiteta večnih nergačev, nepopoljšljivih nezadovoljivežev?

Generalni ravnatelj jo je sprejel in postavila je svoje pogoje. Saj poskusne risbe je že tako predložila, saj je že govorila z enim gospodom, a služba, ki ji jo ponujajo, zanjo sploh ne prihaja v poštev. Če ne gre za res vodilno mesto, za možnost, da bi vse dosedanje delovne načrte gradila dalje...

Generalni ravnatelj si je dal prinesiti njene poskusne risbe in poklicati rdečeličnega. Ta se je topil v ljubuznosti. (Prav nič več ni gledal mino mene, kakor da bi bila pisemski obtežilnik, je rekla Eva.) Razgovorji so prav dolgo trajali, ker je bila Eva prevzeta v svojih zahtevah. Kdaj pa kdaj si je med pogovorom segla h klobuku. Bila je tako dobre volje, zabavala se je, zahtevala je visoko plačo kakor dama kozarec šampanjca. In smehljala se je s smehljajem ljudi, ki jih je usoda razvabila. In tem se je redkokdaj kaj odkloni.

Ko je bila Eva spet na ulici, je imela le pičlih nekaj beličev v žepu in sijajno pogodbo. In na glavi je imela ukraden klobuk. Bil je klobuk, h kateremu bi se prav za prav podal Rolls Royce. Tega pa resda ni imela. Ko je v tramvaju kupovala vozni listek, se je spomnila, da je neznosno lačna in da nima prav nič denarja več, da bi si kupila jedi.

»Zakaj nisi takrat k meni prišla?« sem jo vprašal.

»Oh, veš, srečala sem Jurija.«

»Jurija? Mislil sem, da sta...«

»Da, drži, bila sva strahovito sprta. Toda tisti večer sem šla kratko in malo v restavrant, kjer navadno sedeva, ali razumeš, šla sem kratko in malo tja...«

»S svojim klobukom?«

»Seveda, s svojim klobukom. To se pravi, žal ni bil moj klobuk. In s tem se je vsa nesreča začela.«

»Kakšna nesreča?«

»Moj Bog, saj vendar poznaš Jurija. Ali misliš, da hoče imeti opravo z žensko, ki je ukradla klobuk?«

»Saj mu tega menda vendar nisi povedala?«

»Ne, nato lahko strup vzameš, da nisem. Saj tisti večer sploh nisem več mislila na kakšen klobuk. Samo enkrat samkrat, ko je Jurij rekel, kako sem se spremenila, tako, tako... saj veš. Bil je prekrasen večer. Poslednji leni večer v mojem življenju.«

In Eva je začela znova jokati, tako divje in obupano, da nisem mogel ničesar več spraviti iz nje. Ali so bili to mar očitki vesti? Poskušal sem jo tolažiti. Kajpak ni bilo prav, da je ukradla klobuk, čeprav je bil še tako zapeljiv. Kaj takšnega se ne stori, kaj takšnega se ne spodobi, in kaj takšnega se ne sme nikoli več v njenem življenju pripetiti. A po drugi strani so bile tu tudi olajševalne okoliščine. Če si lovec brez orožja v džungli na lepem ukrade puško, ga tudi ne obsojamo kot navadnega tatu. In če se v džungli naših družabnih razmer ženska loti boja za obstanek brez potrebne oborožbe...

Tukaj mi je Eva segla v besedo.

»Ali misliš, da se bo policija zanimala za takšne razloge?«

»Policija! Zaradi enega klobuka vendar ne pride takoj policija.«

»Odkod to veš? Prvič je vsekako verjetno, da je oseba, ki je ukradla klobuk, že tudi dosti drugih reči ukradla. In če zadevo odkrijejo, je po meni. In odkrili jo bodo, odkrili so jo celo že. Saj si sploh ne upam več domov. In vrh tega Jurij morda čaka pred mojimi vrati. Drevi bi morala v kino.«

Po ponovnem krčevitem joku se mi je z velikim trudom le posrečilo izleči iz nje, da se čuti zasledovano, in sicer od garderoberke. Danes jo je srečala na ulici in, kakor je Eva zatrjevala, jo je zasledovala do hišnih vrat.

»Ali si tudi danes še imela na glavi tisti klobuk?«

»Seveda.«

»Veš kaj, zdaj mi je pa že preveč. Kaj hočeš še dalje s tem bedastim klobukom? Opraviš je vse svoje dolžnosti; krasno službo imaš in si spravljena s fantom, ki ga ljubiš. Skrajno nespodobno se mi zdi, da klobuka še nisi vrnila.«

»Vrnila?«

»Seveda, vrnila. Zavij ga in ga položi natanko na isto mesto, kjer si ga vzela. Kaj je treba tu še dalje razmišljati? A tega kajpak nisi zmožna storiti. Pred vsem zato, ker misliš, da te garderoberka že pozna in zasleduje. Ne preostaja torej nič drugega, kakor da klobuk sam vrnem.«

To sem tudi storil. A ne smem pozabiti omeniti, da me je klobuk, ko mi ga je Eva izročila, zelo razočaral.

In ali ne bodo nikoli sprevideli, da se po malem smešijo?

»Zgrabl srečo« smo priložili zadnji številki. Nadejamo se, da bodo naši čitatelji pridno segali po lepi priložnosti. Iz SK Ljubljane sporočajo, da za udeležbo v tekmovalju ni pogoj prejšnje članstvo v klubu. O. O.

Resda je bil čeden, eleganten klobuk. A nič več. Nikakor pa ni bil klobuk, ki bi si moral človek ob pogledu nanj predstavljati, da ima njegova nosilka še pol tuceta drugih dragocenih klobukov v svoji omari. In tako sem bil posebno vesel, ko se mi ga je posrečilo vtiholetiti nazaj v kavarniško garderoba.

Vsekako ničem mogel razumeti, da je bil ravno ta klobuk takšna privlačna sila za Evo, da je postal talisman njenega uspeha. Ali saj nikoli ni mogče razumeti, zakaj ima kakšen talisman svojo čudodelno moč.

Sueški prekop je blagoslovil Dubrovčan

Oči vsega sveta so danes uprte v Sueški prekop, ker je postal težišče borbe med silama osi in Angleško. Svojo glavno žilo k vzhodu brani Angleška za vsako ped zemlje posebej.

Sueški prekop je največje delo 19. stoletja. Zgradil ga je francoski inženir Lesseps med leti 1858 do 1869. Preden so zgradili ta prekop, so morale ladje, ki so hotele v Indijo, pluti okrog rtiča Dobre nade; ta pot je trajala 40 do 50 dni. S prekopom so pa pot za 30 dni skrajšali. Prekop je dolg 160 kilometrov, širok 70, ponekod tudi 110 metrov, globok je pa 9 metrov. Skozenj je vozilo na leto povprečno 40 tisoč ladij, ki so šle v Indijo, Vzhodno Afriko, Kitajsko in Avstralijo.

Zanimivo je, da je to veliko delo blagoslovil Dubrovčan, franciskanec oče Lujo Čurčija, nadškof v Aleksandriji.

Oče Lujo se je bil rodil v Dubrovniku leta 1818. Po dokončani šoli je precej dolgo živel v Dubrovniku. Papež ga je posvetil za škofa v Lješju v Albaniji. Iz Lješa so ga prestavili v Skadar, leta 1866 je pa postal apostolski vikar Egipta s sedežem v Aleksandriji.

Za njegovega službovanja so l. 1869. svečano odprli Sueški prekop. Doletela ga je izredna čast, da je lahko blagoslovil delo velikega moža, ki mu domovina v najhujši borbi ni stala ob strani. Očeta Čurčijo so pa ob tej priložnosti odklikovali z mnogimi visokimi odlikovanji.

Zadnje dni svojega življenja si je zaželel preživeti v svojem rojstnem kraju. Zato je z ladjo odpotoval domov, vendar je med potjo zbolel in umrl. Kapitan ga je po nekem višjem nalogu dal vreči v morje v ozini Napolija. Še dolgo časa so šušljali, da so očeta Luja zastrupili in da z njegovo nenadno smrtjo ni nekaj v redu.

Dubrovčani so se svojega duhovnega očeta spomnili tudi na zadnji pomorski razstavi. V eni izmed dvoran visi njegova slika, pod katero je zapisano, da je prav on blagoslovil Sueški prekop.

scé ladij, ki so šle v Indijo, Vzhodno Afriko, Kitajsko in Avstralijo.

Zanimivo je, da je to veliko delo blagoslovil Dubrovčan, franciskanec oče Lujo Čurčija, nadškof v Aleksandriji.

Oče Lujo se je bil rodil v Dubrovniku leta 1818. Po dokončani šoli je precej dolgo živel v Dubrovniku. Papež ga je posvetil za škofa v Lješju v Albaniji. Iz Lješa so ga prestavili v Skadar, leta 1866 je pa postal apostolski vikar Egipta s sedežem v Aleksandriji.

Za njegovega službovanja so l. 1869. svečano odprli Sueški prekop. Doletela ga je izredna čast, da je lahko blagoslovil delo velikega moža, ki mu domovina v najhujši borbi ni stala ob strani. Očeta Čurčijo so pa ob tej priložnosti odklikovali z mnogimi visokimi odlikovanji.

Zadnje dni svojega življenja si je zaželel preživeti v svojem rojstnem kraju. Zato je z ladjo odpotoval domov, vendar je med potjo zbolel in umrl. Kapitan ga je po nekem višjem nalogu dal vreči v morje v ozini Napolija. Še dolgo časa so šušljali, da so očeta Luja zastrupili in da z njegovo nenadno smrtjo ni nekaj v redu.

Dubrovčani so se svojega duhovnega očeta spomnili tudi na zadnji pomorski razstavi. V eni izmed dvoran visi njegova slika, pod katero je zapisano, da je prav on blagoslovil Sueški prekop.

ZAHVALA

Vsem, ki so z nami sočustvovali ob težkih dneh, ko je ugasnila življenjska lučka najinega sinčka

Vinka,

vsem, ki so s pomladnim cvetjem zasuli njegovo majceno krsto in ga spremili na njegovi poslednji poti, najina srčna zahvala!

V LJUBLJANI, 12. marca 1941.

VITA KERN, roj. CROBATH,

HUGO KERN, urednik 'Družinskega tednika'.

Za pomlad

si oglejte na novo došle vzorce blaga za moške in ženske obleke in površnike.

Manufaktura »NOVAK«
LJUBLJANA, KONGRESNI TRG
POLEG URŠULINSKE CERKVE

CENJENA GOSPODINJA tudi Vi se morate seznaniti in obiskati novo otvoreno trgovino z železnino, kjer boste z uspehom ugotovili, da karkoli potrebujete v Vašem gospodinjstvu, Vas postrže najceneje

ŽELEZNINA
LJUBLJANA, Rimska cesta št. 19

Sekavčnik Filip
Telefon št. 50-83

„DRAVA“ je prava zavarovalnica malega človeka

MARIBOR
Sodna ulica št. 1
v lastni palači

Glavno zastopstvo

LJUBLJANA,
Pražakova 8/1 in v
SUBOTICI,
Manojlovičeva 5

Domači zavarovalni zavod — zavaruje za smrt in doživetje — za doto in gospodarsko osamosvojitve — za rento, starostno preaskro, preužitke, pokojnino — denar zavarovancev (njihova premijska rezerva) je varno naložen. — KDOR ŽELI SEBI IN SVOJCEM DOBRO, SE ZAVARUJE PRI „DRAVI“!

Zahtevajte prospekte in obisk zastopnikov! Išče mo zastopnike in poizke za vse kraje.

FR. P. ZAJEC

»PRAAN OPTIK IN ORAR

LJUBLJANA, sedež: Stritarjeva ul. 6
pri franciskanskem mostu

Vse vrste očal, rahlooptični, optometri, katarakti, hignometri, do. Vse vrste izbira in zlatarstva in srebrstva. Samo kvalitetna optika. Ceniki brezplačno.

Odlični ton dajo edino plošče

elektroton
LJUBLJANA
PASAJA NEBOČINIK

Glavno zastopstvo
Meinel & Herold — Maribor

Zahtevajte brezplačne sezname!

Premog-Koks-Drva

REISMAN LOJZE - Ljubljana

Cesta 29. oktobra (Rimska) št. 21
telefon 44-90

POZOR! NA OBROKE!

Aparate trajne ondulacije, različne vrste, havb, foun-ov, električne likalnike, masaz-aparate, grelee za ondulacijske klesce, gospodinjske potrebščine, jedilne pribore, toht-nice, mesorezanice, posode vseh vrst, Vam preskrbi in sprejema popravila:
Zastopnik

OTON PRIMOŽIČ — LITJA

MALI OGLASI

NEKADILEC POSTANETE v treh dneh s našim zanesljivim in popolnoma neoklepnim sredstvom »Nikotinol« — Velika steklenka 70 ml., mala 35 ml. — Pošljite po pošti 100. »Jugopatent« Ljubljana, Dvorčakova 8. Iščemo zastopnike.

ULTRAVIOLETNI ŽARKI so vir zdravja in lepote. Končite se doma z našo patentirano ultravioleto obsevalko »ORIGINAL RUBE« ki Vam nudí zdravje in lepo rjavo polt. Zahtevajte brezplačno prospekte. »Jugopatent«, Ljubljana, Dvorčakova 8. — Iščemo preprodajalce

CVETLIČNI MED in la medic dobité najceneje v Medarini, Ljubljana, Zidovska ul. 6.

FILATELISTI POZOR! Kupujem vsakovrstne posamezne znamke kot tudi celotne zbirke po najvišjih dnevnih cenah Istočasno nudim filateliskim znamke v serijah ali posamezno po najbolji ugodni cenah. Poizkusite in pričali se boste. Knjigarna Jancz Dolžan — Ljubljana, Stritarjeva 4.

»ZNAČAJ IN USODO« Vam pišem, ako mi pošljete dan, mesec, leto rojstva in dia 10 ml. v znakmah. Franja Polanc, Medno 44, p. St. Vid nad Ljubljano.

PARCELO manjšo ali večjo v bližini okolici Ljubljane kupim proti gotovini. Ponudba na upravo »Druž. tednika« pod »Lepa legat«.

JABOLKA Štajerska, kanada in razne, kg 6, 9, 12 din brutto-neto franco pošlaja kupca povzetje, razpošlaja: Postržina, Maribor, Po- brežje 1.

KUPUJEM krojaške in volnene odpadke po najvišjih cenah: Ljubljana, Masarykova 48, nasproti glavnega skladišča glavnega kolodvora. P. Vršnjavec.

„REALITETA“

zavod za kupoprodajo nepremičnin je samo v Ljubljani
Prešernova ul. 54/l. Tel. 44-20

za vse življenje. Prozorno dra- lo, izredno veliki rezervasti črnila, 14 karatno zlato pero. Najlepše darilo za vse prilike. »Jugopatent«, Ljubljana, Dvorčakova 8. — Zahtevajte cenik. Sprejmemo zastopnike.

OKAMA MAZIO

Iz zdravilnih zelišč. Čudo- vit uspeh pri raznih ope- klinah, ožuljenjih, volku, turib in vnetjih itd. za ne- go dojenčkov pri kožnem vnetju, upuščalib in hra- stah na temenu, za ras- pokane prane bradavice.

Dobl se v lekarnah in drogerijah.